

Deficiencies and Challenges in the Disclosure of MD&A Report: Strategies for Improving Its presentation in the Iranian Capital Market ¹

Mohammad Ali Hazegh², Rouhollah Bayat³, Abbas Ali Daryaei⁴, Mohammad Hossein Ghaemi⁵

Receive Date: 26 December 2025

Receive Date: 17 February 2026

Accept Date: 22 February 2026

Publish Online: 27 February 2026

Research Paper

Highlights

- Financial statements adopt a retrospective approach, whereas market stakeholders require forward-looking information.
- Earnings forecast reports and MD&A reports represent two alternative approaches proposed for the disclosure of forward-looking financial information.
- Due to the shortcomings of earnings forecast reports, they have been replaced by MD&A reports; however, the current presentation of MD&A reports also faces several challenges.
- The manipulation of forward-looking reports, primarily resulting from the lack of effective oversight, constitutes the main deficiency in the current reporting environment.
- Oversight and assurance of MD&A reports by independent auditors, the imposition of penalties for significant deviations in reported information, and the use of scenario-based disclosure of forward-looking information along with the analysis of forecast deviations are the principal strategies for improving the current situation and addressing existing shortcomings.

Abstract

Earnings forecast reports had long been used as the primary tool for financial information disclosure in Iran's capital market. Despite their initial role in enhancing transparency, over time these reports encountered

¹ <http://doi.org/0000000000000000>

² Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran. (alihazegh@ut.ac.ir).

³ Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran. (Corresponding Author). (r.bayat@soc.ikiu.ac.ir).

⁴ Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran. (a.a.daryaei@soc.ikiu.ac.ir).

⁵ Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran. (ghaemi@soc.ikiu.ac.ir).

Cite this article: Hazegh, M. A., Bayat, R., Daryaei, A.A., & Ghaemi, M. H. (2026). Deficiencies and Challenges in the Disclosure of MD&A Report: Strategies for Improving Its presentation in the Iranian Capital Market. *Quarterly Journal of Securities Exchange*, 00 (X), 00-00.

numerous issues such as earnings manipulation, excessive optimism in estimates, and prolonged trading halts. These challenges undermined investor confidence and prompted policymakers to replace earnings forecasts with management discussion and analysing reports. The main objective of this replacement was to improve disclosure quality and provide a more comprehensive framework for analyzing corporate performance and future prospects. This study examines the deficiencies and challenges in the current practice of preparing management discussion and analysing reports, offering strategies for their improvement. It also compares the advantages and disadvantages of MD&A and earnings forecast reports from the perspective of experts. The research employs the classical grounded theory method and is based on interviews with 25 subject-matter experts. Data were coded and analyzed using Nvivo and Excel software. The findings identify several weaknesses in the current presentation of management discussion and analysing reports, including ambiguity in accountability, the use of MD&A reports for particular interests, and poor content quality. To address these shortcomings, the study proposes appropriate strategies such as subjecting assurance on MD&A reports, imposing penalties for deviations, employing scenario-based forward-looking information, and analyzing deviations. The novelty of this research lies in its specific focus on the challenges and shortcomings of providing information beyond financial statements in the form of management discussion and analysing reports. Unlike previous studies, this paper uses the classical grounded theory approach to propose strategies tailored to the unique conditions of Iran.

Keywords: Earnings forecast report, Management commentary report, Grounded theory, Forward-looking information.

JEL classification: G14, M41, M4

Introduction

The financial information presented in financial statements is inherently retrospective in nature and does not adequately meet the needs of market stakeholders and users of financial information. Accordingly, earnings forecast reports were developed to disclose information regarding firms' future conditions. Despite their initially effective role in enhancing transparency, over time the forecasted accounting earnings reported by firms were adjusted through the application of various accounting methods, and the estimates and assumptions underlying future earnings forecasts became increasingly characterized by excessive optimism. The failure to realize forecasted earnings resulted in the suspension of trading symbols and the occurrence of prolonged trading halts in the capital market. These issues undermined investor confidence and prompted policymakers to eliminate earnings forecast reports and replace them with MD&A. In this regard, beginning in 2017, the Securities and Exchange Organization of Iran formally approved the mandatory preparation of MD&A reports for companies listed on the stock exchange (Iranian Association of Certified Public Accountants, 2017). The primary objective of this substitution was to enhance disclosure quality and to provide a more comprehensive framework for analyzing corporate performance and future prospects. However, MD&A reports have also faced shortcomings and challenges in their preparation and presentation due to the extensive scope of the information they contain, the interpretive nature of the disclosed qualitative information, the increased complexity of monitoring these reports arising from the nature of their content, and stakeholders' limited familiarity with such reports.

This study examines the existing shortcomings and challenges in the current practice of preparing MD&A reports and proposes strategies for their improvement. It also investigates the advantages and limitations of both MD&A and earnings forecast reports from the perspective of experts. Addressing these issues for the first time in Iran, proposing strategies tailored to the identified shortcomings and the country's environmental conditions, employing the grounded theory methodology, and incorporating expert opinions from various specialized fields related to the subject constitute the distinctive features of this research.

Methodology

The present study was designed with the aim of identifying the existing shortcomings in the presentation of MD&A reports, adopting the classical grounded theory approach. For data collection, semi-structured interviews were conducted with 25 experts in fields relevant to the research. The interviewees were selected through purposive sampling, and sampling continued until theoretical saturation was achieved.

In the subsequent stage, data analysis was carried out using a three-stage coding procedure, including open coding, axial coding, and selective coding. For data analysis and coding, NVivo (Version 12) and Microsoft Excel were utilized, facilitating rapid data retrieval.

Finally, to ensure the credibility of the findings, criteria such as fit, workability, relevance, and modifiability—proposed in the Glaserian approach as indicators of theoretical quality—were applied.

Results

The findings of this study identify several deficiencies in the current practice of presenting MD&A reports. The most significant shortcomings are as follows:

1. **Ambiguity in accountability:** This refers to the current absence of accountability for deviations in forecasts regarding a firm's future condition, as well as for inaccurate analyses and misleading signals conveyed to the market and stakeholders through MD&A reports.
2. **Use of MD&A reports in pursuit of particular interests:** This issue pertains to the preparation and disclosure of information in MD&A reports in line with the perspectives and interests of the company's board of directors. At present, due to the lack of specific oversight over the information disclosed in MD&A reports and the broad scope of information they contain, corporate management can effectively transmit its intended signals to the market through MD&A reports.
3. **Weak content of MD&A reports:** This means that, owing to the absence of oversight over MD&A reports comparable to that applied to financial statements reviewed by independent auditors, MD&A reports of most firms are prepared and presented in a repetitive and homogeneous manner, without

adherence to the framework and structure prescribed by the Securities and Exchange Organization.

Subsequently, appropriate strategies for addressing the shortcomings in the current practice of presenting MD&A reports were identified based on experts' perspectives. The most important strategy is:

Assurance on MD&A reports by independent auditors: Based on the analysis of the results, the most practical strategy—one that addresses all three identified shortcomings in the current reporting environment—is subjecting MD&A reports to independent audit. At present, according to the auditing guideline issued by the Securities and Exchange Organization in 2017 regarding auditors' opinions on MD&A reports, such reports are classified as "other information," and the auditor's responsibility is limited to reading them, without providing any form of assurance. However, in light of the findings of this study, given the significant informational content of MD&A reports, the low level of financial transparency in the Iranian capital market, the decline in investor confidence in recent years, and the lack of specialized training for market participants regarding the interpretation and analysis of MD&A reports, it is necessary to establish oversight over these reports. The most appropriate option for reviewing and supervising MD&A reports is the independent auditor.

Discussion

Among the views expressed by the interviewees, two distinct perspectives emerge regarding the replacement of earnings forecast reports with MD&A reports. Considering the advantages of MD&A reports, their closer alignment with contemporary reporting structures adopted in other countries, and the deficiencies observed in earnings forecast reports—including the significant deviations identified in these reports that led to the formation of unrealistic expectations among shareholders, as well as the discretionary nature of accounting earnings resulting from the use of alternative accounting methods in areas such as depreciation, goodwill measurement, and the recognition of research and development expenditures as expenses, which are permitted under accounting standards—it is reasonable to accept the view of those interviewees

who regard MD&A reports as more useful for the capital market than earnings forecast reports.

Conclusions

Based on the findings of the study, MD&A reports are considered more useful than earnings forecast reports from the perspective of experts. However, in the current practice of presenting MD&A reports, several shortcomings exist, the most significant of which is the lack of oversight over these reports. This deficiency has resulted in noncompliance with the guidelines governing the preparation and presentation of MD&A reports, the absence of consistency and uniformity in reporting practices, and consequently, the loss of comparability. More importantly, it has facilitated the use of MD&A reports to serve managerial interests.

To address these shortcomings, it is necessary to establish appropriate infrastructures and to implement effective strategies in order to achieve an (desirable) state in the presentation of MD&A reports and to enhance the informational efficiency of the capital market. The most important strategy proposed in this study is the supervision and assurance on MD&A reports by independent auditors. The most critical underlying infrastructure required is the reform of macroeconomic conditions to create a competitive environment, along with revisions to financial laws and regulations aimed at directing capital toward productive activities and the capital market. Through these measures, investment in the capital market can become more attractive, encouraging users to demand high-quality, reliable, and specialized financial information to achieve appropriate returns. In turn, firms will be motivated to attract capital by providing high-quality financial information.

Author Contributions

First author: Research design, data collection through interviews, data analysis, interpretation of information and results, and preparation of the manuscript draft; Second and third authors: Thesis supervisors, contribution to the research design, supervision of the research process, and review, verification, and revision of the manuscript results; Fourth author: Thesis advisor, contribution to the

research design, supervision of the research process, and review, verification, and revision of the manuscript results.

Data Availability Statement

The data that support the findings of this study are available on request from the corresponding author. The data are not publicly available due to (restrictions e.g. their containing information that could compromise the privacy of research participants).

Acknowledgements

The authors would like to express their sincere gratitude to all those who assisted and supported them throughout the various stages of this research.

Ethical Considerations

All ethical standards and principles were fully observed in the conduct of this study.

Funding

This research received no financial support from any governmental or private institution

Conflict of Interest

There are no conflicts of interest in the conduct of the present study.

شناسایی اشکالات و چالش‌های موجود در افشای گزارش تفسیری مدیریت و راهبردهایی برای بهبود ارائه آن در بازار سرمایه ایران^۱

محمدعلی حاذق^۲، روح‌اله بیات^۳، عباسعلی دریائی^۴، محمدحسین قائمی^۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۵ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۲۲ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۲/۲۶

مقاله پژوهشی

نکات برجسته

- صورت‌های مالی رویکرد گذشته‌نگر دارند و ذینفعان بازار به اطلاعات آینده‌نگر نیاز دارند.
- گزارش‌های پیش‌بینی سود و تفسیری مدیریت دو الگوی ارائه شده برای ارائه اطلاعات مالی آینده‌نگر هستند.
- به دلیل اشکالات گزارش پیش‌بینی سود، گزارش تفسیری مدیریت جایگزین آن شده است که در حال حاضر ارائه این گزارش هم با اشکالاتی مواجه است.
- دستکاری گزارش‌های آینده‌نگر به دلیل عدم نظارت بر آن‌ها اشکال اصلی در وضعیت فعلی است.
- نظارت بر گزارش‌های تفسیری مدیریت و اعتباربخشی به آن‌ها، در نظر گرفتن جریمه برای انحرافات شدید در گزارش‌ها و سناریویندی اطلاعات آینده‌نگر و تحلیل انحرافات از ارقام پیش‌بینی شده، راهبردهای اصلی برای بهبود وضعیت فعلی و رفع اشکالات هستند.

چکیده

گزارش‌های پیش‌بینی سود سال‌ها به‌عنوان ابزار اصلی افشای اطلاعات مالی در بازار سرمایه ایران مورد استفاده قرار می‌گرفتند. با وجود کارکرد اولیه در افزایش شفافیت، این گزارش‌ها به‌مرور زمان با

Doi: 000000^۱

^۲ دکتری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین، قزوین، ایران، (alihazegh@ut.c.ir).

^۳ دانشیار گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی قزوین، قزوین، ایران. (نویسنده مسئول)، (r.bayat@soc.ikiu.ac.ir).

^۴ دانشیار گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی قزوین، قزوین، ایران، (a.a.daryaei@soc.ikiu.ac.ir).

^۵ استاد گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه بین‌المللی قزوین، قزوین، ایران، (ghaemi@soc.ikiu.ac.ir).

استناد: حاذق، محمدعلی؛ روح‌اله، بیات؛ عباسعلی، دریائی؛ و محمدحسین، قائمی. (۱۴۰۴). شناسایی اشکالات و چالش‌های موجود در افشای گزارش تفسیری مدیریت و راهبردهایی برای بهبود ارائه آن در بازار سرمایه ایران. *فصلنامه بورس اوراق بهادار*، ۰۰(۰۰)، ۰۰-۰۰.

مشکلات متعددی همچون دستکاری سود، خوش‌بینی افراطی در برآوردها و توقف‌های طولانی‌مدت نمادها مواجه شدند. همین مسائل موجب شد اعتماد سرمایه‌گذاران آسیب ببیند و سیاست‌گذاران به سمت حذف این ابزار و جایگزینی آن با گزارش تفسیری مدیریت حرکت کنند. هدف اصلی از این جایگزینی، ارتقای کیفیت افشا و ارائه چارچوبی جامع‌تر برای تحلیل عملکرد و وضعیت آینده شرکت‌ها بود. در این پژوهش به سنجش اشکالات و چالش‌های موجود در رویه فعلی تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت و ارائه راهبردهایی برای بهبود آن‌ها و همچنین بررسی مزایا و کاستی‌های هر یک از گزارش‌های تفسیری مدیریت و پیش‌بینی سود، از دیدگاه صاحب‌نظران پرداخته می‌شود. پژوهش حاضر با استفاده از روش گراندد تئوری کلاسیک و مصاحبه با ۲۵ نفر از صاحب‌نظران متخصص مرتبط با موضوع انجام شده است. داده‌های پژوهش با کمک نرم افزار ان ویو و نرم افزار اکسل کدگذاری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های این تحقیق اشکالات در وضعیت فعلی ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت را که شامل ابهام در پاسخگویی، استفاده از گزارش تفسیری در راستای منافع خاص و محتوای ضعیف گزارش‌های تفسیری مدیریت می‌شود را شناسایی کرده و راهبردهایی مناسب برای رفع این اشکالات را که شامل اعتباربخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت، در نظر گرفتن جریمه برای انحرافات در این گزارش‌ها و سناریوبندی اطلاعات آینده‌نگر و تجزیه و تحلیل انحرافات می‌شود، را ارائه کرده است. نوآوری پژوهش حاضر در آن است که برخلاف مطالعات گذشته، به‌طور خاص بر اشکالات و چالش‌های ارائه اطلاعات فراتر از صورت‌های مالی در قالب گزارش تفسیری مدیریت تمرکز دارد و با استفاده از روش تحقیق گراندد تئوری کلاسیک راهبردهایی مناسب با شرایط خاص ایران را ارائه می‌دهد.

واژگان کلیدی: گزارش پیش‌بینی سود، گزارش تفسیری مدیریت، گراندد تئوری، اطلاعات آینده‌نگر.

طبقه‌بندی موضوعی: G14, M41, M42

مقدمه

گزارشگری مالی ابزاری کلیدی برای انتقال اطلاعات به سرمایه گذاران و اعتباردهندگان است (هیلی و پالیو، ۲۰۰۱)^۱. گزارش های پیش بینی سود همواره به عنوان یکی از مهم ترین منابع اطلاعاتی برای تحلیلگران در بازار سرمایه شناخته شده اند. با این حال بررسی های انجام شده نشان می دهد که در بسیاری از موارد، پیش بینی سود شرکت ها با واقعیت فاصله قابل توجهی داشته که این امر به بی اعتمادی سرمایه گذاران منجر شده است (سلیمی و همکاران، ۱۴۰۲).

گزارش های پیش بینی سود در ابتدا به عنوان ابزاری برای کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان مدیران و سرمایه گذاران معرفی شدند (ترومن، ۱۹۸۶)^۲. با این حال، پژوهش ها نشان داده اند که این گزارش ها در بسیاری موارد تحت تأثیر انگیزه های فرصت طلبانه مدیریت منتشر می شوند (لی و همکاران، ۲۰۱۲)^۳. به ویژه، مدیران گاهی از پیش بینی سود برای مدیریت انتظارات بازار و افزایش موقت ارزش سهام استفاده می کنند (ترومن، ۱۹۸۶). این موضوع در بلندمدت باعث کاهش اعتماد سرمایه گذاران به صحت و شفافیت این گزارش ها شده است. افزون بر این، فشار بیش از حد بر ارائه پیش بینی های کوتاه مدت سود باعث می شود مدیران تصمیماتی اتخاذ کنند که بیشتر به بهبود نتایج فصلی منجر شود تا رشد پایدار شرکت (چوی و همکاران، ۲۰۱۱)^۴. نهادهای حرفه ای همچون موسسه تحلیلگران حرفه ای مالی^۵ و میزگرد کسب و کار^۶ نیز در دهه های اخیر به طور جدی نسبت به آثار منفی این گزارش ها هشدار داده اند و توصیه به کنار گذاشتن آن ها کرده اند. مطالعات جدید نشان می دهد که بسیاری از پیش بینی ها تنها به دلایل قانونی منتشر می شوند و نه با هدف واقعی شفافیت اطلاعاتی (لی و همکاران، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، تحقیقات نشان داده اند که دقت پایین پیش بینی های سود در بسیاری از بازارها منجر به افزایش عدم اطمینان و ریسک سرمایه گذاری شده است (لی و همکاران، ۲۰۱۲). به منظور اصلاح این وضعیت، هیئت استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی در سال ۲۰۱۰ چارچوب «گزارش تفسیری مدیریت» را معرفی کرد (هیئت استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی، ۲۰۱۰)^۷. در همین راستا، سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیز تصمیم به جایگزین شدن

¹ Healy & Palepu

² Trueman

³ Li, Wasley & Zimmerman

⁴ Choi, Myers, Zang & Ziebart

⁵ CFA Institute

⁶ Business Roundtable

⁷ IFRS

گزارش‌های تفسیری مدیریت با پیش‌بینی سود گرفت و طبق اطلاعیه مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۴، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس را مکلف به افشای گزارش تفسیری مدیریت خود در مقاطع ۳، ۶، ۹ و ۱۲ ماهه نمود (جامعه حسابداران رسمی ایران، ۱۳۹۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که گزارش‌های تفسیری مدیریت قادر هستند زمینه شفاف‌تری از وضعیت مالی و چشم‌انداز شرکت‌ها را به سرمایه‌گذاران ارائه دهند (صیادی، ۱۳۹۹). گزارش تفسیری مدیریت به‌جای تمرکز بر اعداد پیش‌بینی‌شده، بر راهبردها، ریسک‌ها و عملکرد تأکید دارد (هیئت استانداردهای حسابداری بین‌المللی، ۲۰۱۰)^۱. گزارش تفسیری مدیریت امکان توضیح درباره ریسک‌ها، استراتژی‌ها و شرایط محیطی را فراهم می‌آورد (پاول و شارما، ۲۰۲۲)^۲. مقایسه مستقیم میان پیش‌بینی سود و گزارش‌های تفسیری مدیریت نشان می‌دهد که گزارش تفسیری مدیریت انعطاف‌پذیری بیشتری در انتقال اطلاعات دارد (بوچکای و لوین، ۲۰۱۷). در حالی که پیش‌بینی سود صرفاً یک عدد است، گزارش تفسیری مدیریت توضیح کامل‌تری در مورد آینده شرکت را روایت می‌کند (پیسانیو و آلوینو، ۲۰۱۵). با این وجود، برخی از مطالعات اخیر نشان می‌دهد که استفاده‌کنندگان اصلی گزارش‌های مالی، گزارش تفسیری مدیریت کنونی را در هنگام تصمیم‌گیری سودمند نمی‌دانند (نمازی و خادمی، ۱۴۰۲). این موضوع نشان‌دهنده این است که رویه فعلی افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت اشکالاتی دارد و براین اساس در حال حاضر نیاز استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی به گزارش‌های آینده‌نگر پاسخ داده نشده است، چراکه گزارش‌های پیش‌بینی سود به دلایلی از جمله انحرافات زیاد آن‌ها کنار گذاشته شده‌اند و گزارش‌های تفسیری مدیریت نیز سودمندی لازم را برای ذینفعان ایجاد نکرده‌اند. بنابراین این سوال مطرح می‌شود که با توجه به مزایا و کاستی‌های هر یک از گزارش‌های تفسیری مدیریت و پیش‌بینی سود، جایگزین شدن گزارش تفسیری مدیریت با گزارش پیش‌بینی سود تصمیم درستی بوده‌است؟

با توجه به وضعیت فعلی اقتصادی کشور و ضرورت هدایت نقدینگی به سمت بازار سرمایه برای رونق شرکت‌های تولیدی و مقابله با تحریم‌های اقتصادی، ارائه گزارش‌هایی با کیفیت از وضعیت آینده شرکت‌ها که به سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کمک کند، بسیار ضرورت دارد و می‌تواند منجر به برگشت اعتماد به بازار سرمایه شود. بنابراین، این پژوهش با

¹ IASB

² Paul & Sharma

استفاده از نظرات صاحب‌نظران مرتبط با گزارشگری مالی از جمله حساب‌رسان، تحلیلگران مالی، مدیران شرکت‌ها و کارشناسان نهاد ناظر، به بررسی مزایا و کاستی‌های گزارش‌های تفسیری مدیریت و پیش‌بینی سود پرداخته و همچنین، اشکالات و چالش‌های موجود در وضعیت فعلی افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت را شناسایی کرده و برای بهبود شرایط موجود راهبردهایی کاربردی و متناسب با شرایط خاص ایران ارائه می‌کند.

مبانی نظری و توسعه فرضیه‌ها

گزارش تفسیری مدیریت^۱ بخشی روایتی از گزارش‌های مالی است که مدیریت با زبانی توضیحی عملکرد گذشته، عوامل مؤثر بر نتایج، ریسک‌ها و چشم‌انداز آینده را در آن شرح می‌دهد. در مقابل، گزارش پیش‌بینی سود مدیریت^۲ معمولاً شامل ارقام کمی و پیش‌بینی‌های صریح از متغیرهای مالی (مانند EPS یا سود پیش‌بینی‌شده) است. هر دو کانال افشا (روایتی و کمی) نقش مهمی در کاهش عدم‌تقارن اطلاعاتی و شکل‌دادن انتظارات سرمایه‌گذاران دارند، اما از حیث ماهیت، هدف و هزینه-فایده با هم تفاوت دارند (هیلی و پالیپو، ۲۰۰۱). گزارش پیش‌بینی سود سال‌ها ابزاری رایج برای اطلاع‌رسانی مالی به سرمایه‌گذاران بوده است، اما پژوهش‌ها نشان داده‌اند که این گزارش‌ها همواره با چالش‌های متعددی همراهند (راجگوپال و همکاران، ۲۰۱۰)^۳. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، ریسک دعاوی حقوقی است. زمانی که پیش‌بینی‌های اعلام‌شده توسط مدیریت محقق نمی‌شوند یا با صورت‌های مالی نهایی ناسازگارند، شرکت در معرض پیگرد قانونی و دعاوی حقوقی قرار می‌گیرد (کال و همکاران، ۲۰۲۴)^۴. این موضوع به‌ویژه در کشورهایی که نظام نظارتی سخت‌گیرانه دارند، می‌تواند هزینه‌های بالایی را به شرکت تحمیل کند. چالش دیگر این است که، گزارش پیش‌بینی سود می‌تواند بستری برای رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیریت باشد. مدیران ممکن است پیش‌بینی‌های خوش‌بینانه ارائه دهند تا تصویر مطلوب‌تری از عملکرد شرکت ایجاد کنند یا حتی برای تأثیرگذاری کوتاه‌مدت بر قیمت سهام، دست به مدیریت سود و دستکاری اطلاعات بزنند. مدیران تمایل دارند اخبار منفی را به تأخیر بیندازند و تنها در زمان بحرانی آن‌ها را افشا کنند. این رفتار منجر به بروز شوک قیمتی و ریزش شدید ارزش سهام می‌شود (هم و همکاران،

¹ Management Discussion and Analysis (MD&A)

² Management Earnings Forecasts

³ Rajgopal, Shevlin & Venkatachalam

⁴ Call, Hribar, Skinner & Volant

۲۰۱۸)^۱. این امر می‌تواند باعث گمراهی سرمایه‌گذاران و تخصیص نادرست منابع در بازار شود. به علاوه انتشار پیش‌بینی‌های کمی سود، فشار مضاعفی بر مدیریت برای تحقق اهداف کوتاه‌مدت وارد می‌کند. این وضعیت ممکن است مدیران را به سمت تصمیماتی سوق دهد که صرفاً به تحقق پیش‌بینی‌های دوره جاری منجر شوند، حتی اگر در بلندمدت برای شرکت زیان‌آور باشند. در واقع، تمرکز بر «پیش‌بینی‌های دوره‌ای» می‌تواند مانع نگاه استراتژیک و بلندمدت مدیریت شود (کال، هریبار و اسکینر، ۲۰۲۴). همچنین پیش‌بینی‌های سود در بسیاری موارد منجر به فشار برای مدیریت سود می‌شوند و همین امر می‌تواند کیفیت اطلاعات ارائه‌شده به سرمایه‌گذاران را کاهش دهد (دوتا و گیگلر، ۲۰۰۲)^۲. به‌منظور اصلاح این وضعیت، هیئت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در سال ۲۰۱۰ چارچوب «گزارش تفسیری مدیریت» را معرفی کرد (هیئت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ۲۰۱۰). در ایران نیز علاوه بر دلایل گفته شده پژوهش‌ها نشان می‌دهد که یکی از چالش‌های اصلی گزارش‌های پیش‌بینی سود، ایجاد توقف‌های غیرضروری و طولانی‌مدت نمادها بوده است؛ در واقع فقدان چارچوب استاندارد و نظارت مؤثر در تهیه این گزارش‌ها، زمینه را برای بروز اصلاحات متعدد و در پی آن توقف‌های مکرر فراهم می‌نمود. این شرایط نه تنها جریان اطلاعات در بازار را مختل می‌کرد، بلکه شفافیت و نقدشوندگی بازار سرمایه را نیز تضعیف می‌ساخت (سلیمی و همکاران، ۱۴۰۲). در همین راستا، سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیز تصمیم به جایگزینی گزارش‌های تفسیری مدیریت با پیش‌بینی سود گرفت. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که گزارش تفسیری مدیریت می‌تواند خطا و پراکندگی در پیش‌بینی‌های تحلیلگران را به‌طور چشمگیری کاهش دهد. گزارش تفسیری مدیریت با ارائه توضیحات کیفی و تحلیل‌های مدیریتی، تصویر کامل‌تری از شرایط آتی شرکت به سرمایه‌گذاران منتقل می‌کند (بارون و همکاران، ۱۹۹۹)^۳. همچنین، تحقیق‌های بعدی نیز بیانگر این است که استفاده از افشای روایی در گزارش تفسیری مدیریت در ترکیب با متغیرهای مالی، دقت پیش‌بینی‌های سود شرکت‌ها را افزایش می‌دهد. به دیگر سخن، گزارش تفسیری مدیریت می‌تواند به‌عنوان ابزاری مکمل، نقش بهتری در پیش‌بینی عملکرد آینده ایفا کند (بوچکای و لوین، ۲۰۱۷)^۴. از سوی دیگر، مطالعه‌ای جدیدتر توسط ماریستیانو و همکاران^۵

¹ Hamm, Li & Ng

² Dutta & Gigler

³ Barron, Kile & O'Keefe

⁴ Bochkay & Levine

⁵ Maristiana, Lindrianasari & Dharma

(۲۰۲۰) نشان داد که واکنش سرمایه‌گذاران به اطلاعیه‌های سود زمانی قوی‌تر است که همراه با افشای کامل گزارش تفسیری مدیریت ارائه شوند. این موضوع نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران به اطلاعات کیفی و تحلیلی ارائه‌شده در گزارش تفسیری مدیریت اعتماد بیشتری دارند و صرفاً به اعداد و ارقام پیش‌بینی‌شده بسنده نمی‌کنند.

اما صرف نظر از مباحث تئوریک در خصوص گزارش تفسیری مدیریت، پژوهش‌هایی حاکی از عدم سودمندی این گزارش برای ذینفعان وجود دارد. بنابراین نیاز استفاده‌کنندگان اطلاعات در خصوص اطلاعات آینده‌نگر برطرف نشده است و با توجه به اهمیت چنین اطلاعاتی برای اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه و کمک به آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، این پژوهش به دنبال آن است که بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران در حوزه گزارشگری مالی، مزایا و کاستی‌های هر یک از گزارش‌های تفسیری مدیریت و پیش‌بینی سود را بررسی کرده و اشکالات در وضعیت فعلی ارائه این گزارش‌ها را شناسایی و راهبردهایی مناسب با شرایط بازار سرمایه ایران برای رفع آن‌ها ارائه دهد. در این راستا سوالات شکل گرفته در این پژوهش عبارت‌اند از:

- چه اشکالاتی در وضعیت فعلی ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد؟
- چالش‌های اصلی در تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت چه مواردی هستند؟
- مهم‌ترین عوامل اثرگذار در ایجاد اشکالات موجود در وضعیت تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت چه مواردی هستند؟
- مزایا و کاستی‌های گزارش تفسیری و گزارش پیش‌بینی سود چه مواردی هستند؟
- زیرساخت‌های لازم برای بهبود ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت چه مواردی هستند؟
- چه راهبردهایی برای افزایش کیفیت گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد؟
- در صورت پیاده‌سازی زیرساخت‌ها و به‌کارگیری راهبردها، چه دستاوردهایی حاصل خواهد شد؟

در سال‌های اخیر پژوهش‌هایی در رابطه با چالش‌ها و نتایج گزارش‌های تفسیری مدیریت و پیش‌بینی سود در خارج از کشور انجام شده است که در ادامه به بررسی آن‌ها می‌پردازیم. مطالعه برون و همکاران (۱۹۹۹) به‌طور مستقیم کیفیت بخش تفسیری مدیریت را با دقت پیش‌بینی‌های تحلیلگران مقایسه کرده است. یافته‌های این تحقیق نشان داد که گزارش تفسیری

مدیریت با کیفیت بالاتر موجب کاهش پراکندگی پیش‌بینی‌های سود می‌شود و اعتماد تحلیلگران را به برآوردهای خود افزایش می‌دهد.

در پژوهشی دیگر، لی^۱ (۲۰۰۸) به رابطه خوانایی گزارش تفسیری مدیریت و احتمال مدیریت سود پرداخته است. به طور مثال، شرکت‌هایی که گزارش تفسیری مدیریت با خوانایی پایین منتشر می‌کنند، معمولاً در معرض سطح بالاتری از مدیریت سود قرار دارند. این یافته‌ها اهمیت کیفیت نوشتاری و شفافیت زبانی در گزارش‌های تفسیری مدیریت را برجسته می‌کند.

مطالعه راجگوپال و همکاران^۲ (۲۰۱۰) نیز نشان داد شرکت‌هایی که انتشار پیش‌بینی سود را متوقف کرده‌اند، معمولاً در محیط‌های پرتلاطم‌تری فعالیت می‌کردند و انگیزه داشتند از فشار کوتاه‌مدت بازار اجتناب کنند. این پژوهش همچنین بیان می‌کند که عدم انتشار گزارش پیش‌بینی سود به کاهش دستکاری‌های سود ناشی از فشار تحقق پیش‌بینی‌ها کمک می‌کند.

پژوهش یو^۳ (۲۰۲۲) به بررسی رابطه بین خوانایی گزارش تفسیری مدیریت و محافظه‌کاری پرداخته و به این نتیجه رسیده است که ارتباط مثبت و معناداری بین آن‌ها وجود دارد. همچنین محافظه‌کاری منجر به کاهش فرصت‌طلبی در افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت می‌شود.

پوریوسف و همکاران^۴ (۲۰۲۲) نیز در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیدند که میزان لحن متناقض گزارش تفسیری مدیریت رابطه مثبت و معناداری با حجم معاملات سرمایه‌گذاران دارد.

همچنین زنگ و همکاران^۵ (۲۰۲۲) دریافتند که مثبت‌تر شدن لحن گزارش تفسیری مدیریت، منجر به توجه بیش‌تر تحلیلگران مالی به شرکت شده و همچنین پیش‌بینی‌های تحلیلگران مالی از سود شرکت را دقیق‌تر خواهد کرد.

نتایج پژوهش آدیوتریکس و ایرایانتی^۶ (۲۰۲۲) با استفاده از داده‌های بورس اوراق بهادار اندونزی، نشان داد که مولفه‌های شرکت شامل سودآوری، اندازه شرکت، نقدشوندگی و گروه صنعت، ارتباط معناداری با سطح افشای داوطلبانه در گزارش‌های تفسیری مدیریت دارد؛ درحالی‌که مولفه‌هایی شامل اهرم عملیاتی، عمر شرکت و ساختار مالکیت آن ارتباط بااهمیتی با سطح افشای داوطلبانه در گزارش‌های تفسیری مدیریت ندارد.

¹ Li

² Rajgopal, Shevlin & Venkatachalam

³ Yu

⁴ Pouryousof, Nassirzadeh, Hesarzadeh and Davood Askarany

⁵ Zeng, Chan, Chen, Li

⁶ Adiutrix & Irayanti

مطالعه‌ی پالمون و همکاران^۱ (۲۰۲۳) نیز نشان می‌دهد که توقف پیش‌بینی سود سبب افزایش اهمیت تحلیل‌های مستقل تحلیلگران مالی می‌شود و این امر می‌تواند به ارتقای کیفیت تحلیل‌های بازار منجر شود. این مطالعه بیان می‌کند که پس از قطع پیش‌بینی سود، بازار توجه بیشتری به گزارش‌های تفسیری و تحلیل‌های کیفی دارد.

در پژوهش‌های داخلی نیز، مطالعه ملکیان و همکاران (۱۳۸۹) نشان داد که میانگین خطای پیش‌بینی سود شرکت‌ها بالا بوده و همین موضوع نیاز به بازنگری‌های مکرر را افزایش می‌دهد. از نگاه آن‌ها، این مسئله نه تنها باعث کاهش اتکاپذیری گزارش‌های پیش‌بینی سود می‌شد، بلکه منجر به وقفه‌های معاملاتی و کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران نیز می‌گردید.

صیادی (۱۳۹۹) نیز در مقاله‌ای با عنوان بررسی دقت پیش‌بینی سود بر بازار سهام نشان داد که کیفیت و دقت پیش‌بینی‌های سود شرکت‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در واکنش بازار سهام دارد و خطای پیش‌بینی می‌تواند موجب کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران و نوسانات قیمتی شود.

افزون بر آن، مقاله تفتیان و همکاران (۱۴۰۱) شواهدی از تأثیر مثبت گزارش تفسیری مدیریت بر کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و افزایش ارزش بازار شرکت‌ها ارائه داده است.

مقاله ذاکری و همکاران (۱۴۰۲) نیز به دنبال طراحی چارچوبی برای بهبود پیش‌بینی سود در بازار سرمایه ایران بوده است. این پژوهش چالش‌ها و عناصر پیش‌بینی سود را در بورس شناسایی کرده و نشان می‌دهد که چارچوب پیشنهادی شامل موضوعاتی مانند زمینه‌های محیطی، چالش‌ها و ارزیابی است که می‌تواند راهگشای اصلاح مقررات گزارشگری مالی باشد.

همچنین نمازی و خادمی (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان طراحی و آزمون تجربی الگوی تعیین مصادیق افشا در گزارش تفسیری مدیریت ایران، مصادیق مهم گزارش تفسیری مدیریت را از دید ذینفعان استخراج کرده و نشان می‌دهند این گزارش شامل موضوعاتی مانند ریسک، راهبرد و محیط برون‌سازمانی است که در قالب الگوی بومی قابل سنجش هستند.

نمازی و خادمی (۱۴۰۲) به بررسی سودمندی گزارش تفسیری مدیریت از دیدگاه استفاده‌کنندگان، تهیه‌کنندگان و نهادهای ناظر و تدوین‌کننده مقررات بازار سرمایه پرداخته‌اند. بر مبنای یافته‌های این پژوهش، استفاده‌کنندگان اصلی گزارش‌های مالی، گزارش تفسیری مدیریت کنونی را در هنگام تصمیم‌گیری سودمند نمی‌دانند. همچنین تهیه‌کنندگان گزارش تفسیری مدیریت، این گزارش را از جنبه عدم افزایش هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم شرکت و

¹ Palmon, Peng & Yezegel

ایفای بهتر مسئولیت شرکت در برابر بورس اوراق بهادار سودمند دانسته اما از جنبه کاهش هزینه تأمین مالی و افزایش مشروعیت شرکت سودمند نمی‌دانند. افزون بر این، نهادهای ناظر و تدوین‌کننده مقررات بازار سرمایه این گزارش را از هیچ یک از جنبه‌های افزایش کارایی (اطلاعاتی)، نقدشوندگی بازار سهام، افزایش تعداد سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران بازار سودمند نمی‌دانند.

نوآوری این پژوهش در چند بعد قابل بررسی است؛ اول آنکه در پژوهش‌های انجام شده قبلی به بحث شناسایی اشکالات در وضعیت فعلی تهیه و افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت و همچنین ارائه راهبرد برای رفع آن‌ها پرداخته نشده است. دوم، برای شناسایی اشکالات موجود در ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت، از نظرات تخصصی صاحب‌نظران حوزه گزارشگری مالی استفاده شده است و به جای دریافت داده از طریق توزیع پرسشنامه که اغلب بدون دقت کافی تکمیل شده و به محققین بازگردانده می‌شود، مصاحبه‌های حضوری انجام شده است تا عمق مبانی نظری و مفاهیم از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان با استفاده از روش علمی گراندد تئوری، استخراج شود. سوم، یافته‌های این پژوهش، اشکالات اصلی در افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت را شناسایی کرده و برای رفع این اشکالات راهبردهایی کاربردی ارائه می‌کند که می‌تواند از طرف سازمان بورس برای بهبود شفافیت مالی در بازار سرمایه و یا ناشران برای ارائه گزارش‌های بهتر و جذب بهتر سرمایه‌ها به شرکت از طریق افشای این گزارش‌ها و همچنین برای درک و تحلیل بهتر محتوای اطلاعاتی گزارش‌های تفسیری مدیریت توسط تحلیل‌گران مالی به کار گرفته شوند. چهارم، این پژوهش زمینه را برای تحقیقات پیش‌تر در حوزه گزارش‌های آینده‌نگر و تحلیلی مکمل صورت‌های مالی فراهم می‌آورد.

به طور کلی، مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که گزارش‌های پیش‌بینی سود به دلیل سوگیری ذاتی و فشارهای کوتاه‌مدت، توقف نمادها و ریسک‌های حقوقی دارای محدودیت‌های قابل توجهی هستند. در مقابل، گزارش‌های تفسیری مدیریت با فراهم کردن چشم‌اندازی جامع از عملکرد گذشته، وضعیت جاری و ریسک‌های آتی، می‌توانند تصویر بهتری از دیدگاه مدیریت نسبت به شرکت را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت آن است که در پژوهش‌های انجام شده، چه در سطح داخلی و چه در سطح بین‌المللی، تمرکز اصلی عمدتاً بر تحلیل کارکردهای کلی گزارش پیش‌بینی سود یا بررسی آثار کیفی گزارش تفسیری مدیریت بوده است. با این حال، پژوهشی که به‌طور خاص به واکاوی اشکالات و چالش‌های موجود در ارائه اطلاعات فراتر از

صورت‌های مالی با اتکا به گزارش تفسیری مدیریت و با استفاده از روش گراند تئوری پرداخته باشد، مشاهده نمی‌شود. این خلأ پژوهشی اهمیت ویژه‌ای دارد، چرا که نشان می‌دهد جامعه علمی و حرفه‌ای هنوز تصویر روشنی از ظرفیت‌ها و محدودیت‌های واقعی گزارش تفسیری مدیریت به‌عنوان جایگزین گزارش پیش‌بینی سود در اختیار ندارد. از این رو، با توجه به اینکه در شرایط اقتصادی فعلی رونق بازار سرمایه و شرکت‌های تولیدی برای جذب سرمایه‌ها و نقدینگی موجود در محیط اقتصادی کشور برای مهار تورم و مقابله با وضعیتی که در اثر تحریم‌های اقتصادی به وجود آمده، بسیار حائز اهمیت است، و همچنین اهمیت بالای اطلاعات آینده‌نگر که در حال حاضر در گزارش‌های تفسیری مدیریت شرکت‌ها منتشر می‌شوند، انجام پژوهشی برای شناسایی اشکالات موجود در نحوه افشای گزارش‌های تفسیری مدیریت و ارائه راهبردهای مناسب برای رفع آنها ضروری می‌باشد.

روش‌شناسی پژوهش

نظریه‌ی داده بنیاد بیشتر به عنوان یک روش تحقیق مناسب برای بررسی موضوعی که ناشناخته مانده و تحقیقات محدودی در گذشته روی آن شده است به کار می‌رود (هولتون، ۲۰۰۸).^۱ این روش با روش‌های کیفی دیگر تفاوت دارد، زیرا توانایی بررسی، توصیف و توضیح پدیده‌های پیچیده در زمینه کاربردی که هنوز نظریه‌ای برای آن‌ها به صورت کامل ارائه نشده است را دارد (بریکز و میلز، ۲۰۱۵).^۲ پژوهش حاضر نیز با هدف شناسایی اشکالات موجود در ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت، با رویکرد گراند تئوری کلاسیک^۳ طراحی شده است. زیرا همان‌طور که اشاره شد، تحقیقات محدودی در طول زمان در رابطه با این موضوع انجام شده و بدین ترتیب نظریه‌ی داده بنیاد به عنوان یک روش مناسب برای رسیدگی به اهداف مطالعه و توضیح موارد مربوط به گزارش‌های تفسیری مدیریت در نظر گرفته شده است.

برای انجام این پژوهش ابتدا پژوهش‌های مهم مرتبط با موضوع مرور شده است؛ و سپس مطالعه برخی اسناد و مدارک شامل گزارش‌های تفسیری مدیریت و گزارش‌های پیش‌بینی سود شرکت‌ها و همچنین مقررات سازمان بورس صورت گرفت. این رویکرد با هدف درک عمیق جایگزینی گزارش‌های تفسیری مدیریت با گزارش‌های پیش‌بینی سود اتخاذ شده است. فرآیند

¹ Holton

² Birks & Mills

³ Glaserian Grounded Theory

انتخاب مشارکت کنندگان بر اساس نمونه گیری نظری صورت گرفت؛ بدین معنا که پس از تحلیل اولیه داده ها، افرادی انتخاب شدند که بتوانند به توسعه مفاهیم نوظهور کمک کنند (گلیسر، ۱۹۷۸). در پژوهش حاضر، نخست نظرات یک فرد صاحب نظر در رابطه با موضوع که در مجله تخصصی حسابرس منتشر شده بود، مورد بررسی قرار گرفت؛ در مرحله بعد با فرد دیگری از صاحب نظران ارتباط گرفته شد و اولین جلسه برای مصاحبه تخصصی حضوری هماهنگ گردید. در پایان جلسه اول مصاحبه، افراد متخصص دیگری توسط مصاحبه شونده معرفی شدند و این روند به همین صورت ادامه پیدا کرد تا یافته ها به اشباع نظری رسید. در مجموع ۲۵ مصاحبه انجام شد که ۲۱ مورد به صورت حضوری و ۴ مورد به صورت غیرحضوری و از طریق مطالعه مصاحبه چاپ شده در مجله تخصصی مربوطه صورت گرفت. مصاحبه های حضوری در محل کار مصاحبه شونده انجام شدند و هر مصاحبه بین ۵۰ تا ۱۱۵ دقیقه طول کشید. مصاحبه ها با کسب اجازه از شخص مصاحبه شونده جهت بازبینی های مجدد ضبط صوتی شدند و در زمان انجام مصاحبه ها نیز صحبت های مهم به صورت مکتوب یادداشت گردید. در شروع مصاحبه ها مقدمه ای در رابطه با موضوع توضیح داده شد و سپس مصاحبه شونده گان دیدگاه خود را بیان کردند و در ادامه سوالات پژوهش از ایشان پرسیده شد. لازم به ذکر است، با توجه به روند هر مصاحبه سوالات دیگری نیز برای شفاف تر شدن پاسخ ها و دیدگاه های فرد مصاحبه شونده طرح شد. در مرحله ی بعدی برای تجزیه و تحلیل داده ها، از روش کد گذاری در سه مرحله ی کد گذاری باز، کد گذاری محوری و کد گذاری گزینشی استفاده گردید. در مرحله کد گذاری باز داده های حاصل از مصاحبه ها از زوایای مختلف مورد مقایسه مداوم قرار گرفتند و نام گذاری شدند. سپس در مرحله کد گذاری محوری ارتباط بین مفاهیم مختلف بررسی شده و محورهای اصلی شکل گرفتند و در مرحله کد گذاری انتخابی نیز هسته اصلی نظریه که نمایانگر موضوع کلیدی تحقیق است، انتخاب و توسعه یافت. همچنین در این پژوهش برای تحلیل و کد گذاری داده ها از نرم افزار «ان ویو ورژن ۱۲»^۱ و اکسل^۲ استفاده شده است که امکان بازیابی سریع داده ها را فراهم می آورد.

اطلاعات تفسیری مربوط به نمونه های پژوهش و ویژگی های مصاحبه شونده گان در جدول شماره (۱) نشان داده شده است.

^۱ Nvivo V12

^۲ Excel

جدول (۱). ویژگی های مصاحبه شوندگان

ویژگی های فردی	زیرگروه	تعداد	درصد
گروه شغلی	حسابرس	۱۳	۵۲٪
	تحلیل گر	۵	۲۰٪
	نهاد ناظر	۳	۱۲٪
	ناشران	۴	۱۶٪
سابقه کار	۱۰-۲۰	۸	۳۲٪
	۲۰-۳۰	۶	۲۴٪
	۳۰-۴۰	۴	۱۶٪
	بیشتر از ۴۰	۷	۲۸٪
رشته تحصیلی	حسابداری	۲۱	۸۴٪
	مدیریت کسب و کار	۱	۴٪
	مدیریت مالی	۳	۱۲٪

همان طور که در جدول شماره ۱ نشان داده شده است؛ در ویژگی گروه شغلی، حسابرسی و بعد از آن تحلیلگری مالی بیشترین فراوانی را داشته است. در روند پژوهش هر فرد صاحب نظر نفرات بعدی را برای مصاحبه معرفی نمود و برای پژوهشگر پیش داوری خاصی در حرفه فرد مصاحبه شونده وجود نداشته است. این فراوانی نشان می دهد که حسابرسان و بعد از آنها تحلیلگران مالی بیش از گروه های دیگر با موضوع درگیر بوده اند. در ویژگی سابقه کار، همه نمونه ها حداقل ۱۰ سال سابقه کاری داشته اند و ۲۸ درصد آنها نیز از پیشکسوتان با بیش از ۴۰ سال تجربه کاری بوده اند. همچنین، ویژگی رشته تحصیلی در جدول نشان می دهد که ۸۴ درصد نمونه ها در رشته حسابداری تحصیل کرده اند.

برای اطمینان از اعتبار یافته ها، از معیارهایی چون تناسب^۱، کارایی^۲، ارتباط^۳ و تعدیل پذیری^۴ استفاده می شود که در رویکرد گلizersی به عنوان شاخص های کیفیت نظریه مطرح شده اند (گلیرس، ۱۹۷۸).

تناسب (برازش): برازش یعنی نظریه ای که تولید می شود باید به خوبی با داده ها همخوان باشد، یعنی مفاهیم باید دقیقاً آنچه در داده ها وجود دارد را منعکس کنند، بدون اینکه تحمیل مفاهیم بی ربط یا دور از زمینه رخ دهد (گلیرس، ۱۹۷۸). در پژوهش حاضر نیز هنگام کد گذاری، فرآیند

¹ fitness

² workability

³ relevance

⁴ modifiability

مقایسه مداوم به دقت اجرا شد، به گونه‌ای که هر مفهوم استخراج شده از داده‌ها با بخش‌های متعدد مصاحبه‌ها سنجیده شد و در صورت ناسازگاری، بازنگری یا اصلاح گردید.

کارایی: کارایی یعنی نظریه نهایی باید توانایی توضیح فرآیند یا پدیده‌ای که هدف تحقیق است را به خوبی داشته باشد (فراستخواه، ۱۳۹۸). در این پژوهش نیز سعی شده تا نظریه نهایی طوری طراحی شود که روابط بین مفاهیم مانند اشکالات در وضعیت موجود، عوامل مؤثر، راهبردها و دیگر مقولات، بتوانند جایگزینی گزارش تفسیری مدیریت با پیش‌بینی سود را با توجه به مزایا و کاستی‌های هر کدام تحلیل کرده و اشکالات و چالش‌های موجود در تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت و راهبردهای متناسب را در بازار سرمایه ایران تبیین کنند.

ارتباط: ارتباط یعنی نظریه باید به موضوع اصلی تحقیق مرتبط باشد، یعنی مفاهیمی که مطرح می‌شود باید برای بازیگران واقعی در آن زمینه مهم باشند و پاسخگوی پرسش اصلی تحقیق باشند. نظریه باید «مسأله واقعی» را هدف بگیرد، نه صرفاً مفاهیم انتزاعی یا بی‌ربط (گلیسر، ۱۹۷۸). در این پژوهش نیز مفاهیم استخراج شده پاسخگوی دغدغه واقعی ذینفعان بازار سرمایه ایران می‌باشد و منطبق با سوالات مطرح شده در پژوهش است.

تعدیل‌پذیری: یعنی نظریه باید قابلیت انعطاف داشته باشد؛ اگر در داده‌های جدید موردی زائد یا متفاوت ظهور کند، نظریه بتواند خود را تطبیق دهد. یعنی نظریه نباید «قطعی و از قبل بسته» باشد بلکه باید بتوان آن را بازنگری نمود (فراستخواه، ۱۳۹۸). در این پژوهش نیز نظریه از قبل تعیین شده‌ای وجود نداشته و در هر مرحله اگر داده جدیدی ارائه شده که با نظریه به دست آمده تا آن مقطع سازگار نبوده است، نظریه نهایی برآن اساس تعدیل شده است.

یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، در مجموع ۱۹۵ کد باز، ۴۵ کد محوری و ۱۲ کد گزینشی شناسایی شد که به علت تعداد بالای کدهای باز، از الگوریتم خاصی برای اختصار کدهای باز استفاده گردید، در این فرآیند هر کد باز تبدیل به کدی مشتمل بر دو حرف و ۴ رقم شد. حرف اول نشان‌دهنده نحوه مصاحبه است که برای مصاحبه‌های حضوری، از حرف "ح" و مصاحبه‌های غیرحضوری از حرف "غ" استفاده شده است. حرف دوم نشان‌دهنده شغل مصاحبه‌شونده است که برای حساب‌برسان از حرف "ح"، تحلیلگران از حرف "ت"، ناشران از حرف "ن" و برای نهادناظر یا

همان سازمان بورس از حرف "س" استفاده شده است. دو رقم اول از سمت راست نشان‌دهنده شماره نمونه‌ای است که برای اولین بار به آن کد باز اشاره کرده است. دو رقم آخر نیز، در هر نمونه از ۰۱ شروع و به تعداد کد موجود در آن نمونه، یک واحد یک واحد در چارچوب اعداد طبیعی افزایش یافته است. جدول حاصل از کدهای باز شناسایی شده و طبقه‌بندی آن‌ها در سطح کدهای محوری و گزینشی در پیوست ۱ مقاله ارائه شده است.

هر یک از کدهای محوری نشان داده شده در جدول پیوست مقاله بر اساس کدهای باز نمایش داده شده در ردیف متناظر آن قابل تبیین هستند. در ادامه یک کد محوری به صورت نمونه و با ارجاع‌دهی به کدهای باز مربوطه توضیح داده می‌شوند. لازم به ذکر است در چارچوب مفهومی ارائه شده در جدول پیوست، همه کدها در جایگاه خود مهم هستند و با تحلیل شناسایی شده‌اند و تکرار و ارجاع‌دهی بیش‌تر لزوماً نشان‌دهنده اعتبار بیش‌تر یک کد نیست.

برای مثال در کد محوری "بازنگری در مقررات مالی بر اساس الگوهای موفق دیگر کشورها" مصاحبه‌شوندگان به این موضوع اشاره می‌کنند که در ایران قوانین و مقررات مالی به صورت ناگهانی تغییر می‌کند و سرمایه‌گذاران نمی‌توانند به قانونگذار اعتماد کنند (ح-۰۸-۰۴). برای ارائه مطلوب گزارش‌های تفسیری مدیریت، باید در قوانین مالی ثبات ایجاد شود (ح-ن-۱۹-۰۲). تا از این طریق جذابیت برای سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و تولید ایجاد شده و در پی آن توجه و مطالبه‌گری سرمایه‌گذاران نسبت به ارائه مطلوب و با کیفیت اطلاعات تخصصی مالی از جمله گزارش‌های تفسیری مدیریت، منجر به بهبود کیفیت این گزارش‌ها شود (ح-۰۸-۰۸). در این راستا، بهتر است از کشورهای دیگر که در زمینه ارائه این گزارش‌ها عملکرد خوبی دارند الگو بگیریم و شرایطی فراهم کنیم تا گزارش‌های تفسیری مدیریت پر محتوای‌تر شوند (ح-ت-۱۴-۰۶).

در جدول شماره (۲) خلاصه یافته‌های تحقیق شامل کدهای منتخب گزینشی و محوری نشان داده شده است.

جدول (۲). خلاصه یافته های پژوهش

کدهای محوری منتخب			کد گزینشی
دیدگاه کوتاه مدت مدیران	بی انگیزگی برای شفافیت مالی	توجه ذینفعان به اخبار سیاسی و هیجانات بازار	عوامل اثرگذار
استفاده از گزارش تفسیری در راستای منافع خاص	ابهام در پاسخگویی	محتوای ضعیف گزارش های تفسیری مدیریت	اشکالات در وضعیت موجود
اطلاعات آینده نگر	اطلاعات کیفی	تضاد منافع ناشر با افشا	چالش ها
محتوای گسترده گزارش های تفسیری	رویکرد آینده نگر	تحلیل ریسک ها	مزایای گزارش تفسیری
اطمینان بخشی حسابرس	ساده تر بودن و درک بهتر توسط ذینفعان	کمی بودن	مزایای پیش بینی سود
عدم اطمینان بخشی حسابرس نسبت به آنها	کاهش مسئولیت های افشا	پیچیدگی	کاستی های گزارش تفسیری
رویکرد محافظه کارانه	دستکاری بازار و مدیریت سود	انحرافات زیاد	کاستی های پیش بینی سود
بازنگری در مقررات مالی بر اساس الگوهای موفق دیگر کشورها	اصلاح شرایط اقتصاد کلان	توسعه ابزارهای مالی و آموزش	زیر ساخت های لازم
جریمه برای انحرافات	سناریو بندی اطلاعات آینده نگر و تجزیه و تحلیل انحرافات	اعتبار بخشی به گزارش های تفسیری مدیریت	راهبرد ها
بهبود قدرت پیش بینی شوندگی در بازار سرمایه	بهبود کیفیت اطلاعات مالی	تحلیل دقیق تر شرکت ها	دستاوردها

نتایج جدول شماره (۲) بیانگر این است که عواملی از جمله توجه ذینفعان اطلاعات به اخبار سیاسی و هیجانات بازار، بی‌انگیزگی ناشران برای ایجاد شفافیت مالی و دیدگاه کوتاه‌مدت مدیران شرکت‌ها منجر به ایجاد اشکالاتی در وضعیت فعلی ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت شده‌است. این اشکالات عبارت‌اند از محتوای ضعیف گزارش‌های تفسیری مدیریت و ارائه بی‌کیفیت آن‌ها، ابهام در پاسخگویی نسبت به انحرافات اساسی در گزارش‌های تفسیری مدیریت و استفاده از گزارش‌های تفسیری مدیریت در راستای منافع گروه‌های خاص. همچنین از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان چالش‌هایی نیز در بحث ارائه مطلوب گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد که مهم‌ترین آن‌ها تضاد منافع ناشران با افشای اطلاعات در این گزارش‌ها و اطلاعات کیفی و آینده‌نگر گزارش‌های تفسیری مدیریت می‌باشد. به علاوه، با توجه به اشکالات موجود در وضعیت فعلی ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت و جایگزین شدن این گزارش با گزارش پیش‌بینی سود از سال ۱۳۹۶، مزایا و کاستی‌های هریک از این گزارش‌ها از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان بررسی شده‌است و در ادامه زیرساخت‌های لازم شامل توسعه ابزارهای مالی در بازار سرمایه برای جلب توجه بیش‌تر سرمایه‌گذاران نسبت به این بازار، آموزش نسبت به بحث گزارش‌های تفسیری مدیریت، اصلاح شرایط اقتصاد کلان در ایران به سمت ایجاد فضای رقابتی و همچنین بازنگری در مقررات مالی در جهت رونق تولید و هدایت سرمایه‌ها به سمت بازار سرمایه شناسایی شده‌است. و در انتها راهبردهایی برای رفع اشکالات موجود ارائه شده‌است که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از اعتبار بخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت، سناریوبندی اطلاعات آینده‌نگر در این گزارش‌ها بر اساس مفروضات مختلف و تجزیه و تحلیل انحرافات آن‌ها در دوره‌های پس از وقوع و در نظر گرفتن جریمه برای انحرافات در گزارش‌های تفسیری مدیریت شرکت‌ها.

از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان ایجاد زیرساخت‌های مذکور و به‌کارگیری راهبردهای پیشنهاد شده منجر به دستاوردهایی از جمله تحلیل دقیق‌تر شرکت‌ها، بهبود کیفیت اطلاعات مالی و بهتر شدن قابلیت پیش‌بینی شوندگی در بازار سرمایه خواهد شد.

در جدول شماره (۳) خلاصه‌ای از نتایج پژوهش با محوریت کدهای گزینشی ارائه شده است؛ همچنین پاسخ سوالات تحقیق در این جدول ارائه گردیده است.

جدول (۳). نتایج حاصل از پژوهش

ردیف	موضوع	نتایج به دست آمده (کدهای منتخب)
۱	اشکالات در وضعیت موجود	مسئولیت مبهم در پاسخگویی به علت اطلاعات کیفی و تفسیرپذیر گزارش های تفسیری، استفاده از این گزارش ها برای توجیه عملکرد هیات مدیره و ارائه بی کیفیت گزارش های تفسیری و محتوای ضعیف آن ها، اشکالات موجود در وضعیت فعلی ارائه گزارش های تفسیری مدیریت هستند.
۲	چالش ها	نحوه ارائه اطلاعات آینده نگر و پیش بینی های مدیریت از وضعیت آینده شرکت، تفسیرپذیر بودن اطلاعات کیفی و بی توجهی ذینفعان به این اطلاعات و احتیاط ناشران در افشا به علت سوءاستفاده رقبا، چالش های اصلی در تهیه گزارش های تفسیری مدیریت هستند.
۳	عوامل اثرگذار	بی انگیزگی برای شفافیت مالی، توجه به هیجانات بازار، دیدگاه کوتاه مدت مدیران، بی ثباتی در شرایط اقتصادی کشور و ساختار دولتی اقتصاد و دخالت سازمان بورس در استانداردگذاری و تدوین گزارش های حسابداری، از مهم ترین عوامل اثرگذار در ایجاد اشکالات در وضعیت موجود هستند.
۴	موانع و کاستی های گزارش تفسیری و گزارش پیش بینی سود	رویکرد آینده نگر و بهره مندی از محتوای گسترده اطلاعاتی و تحلیلی، مهم ترین مزایای گزارش های تفسیری هستند. از طرفی، قابلیت اتکای گزارش های پیش بینی سود به دلیل اطمینان بخشی حسابرسان نسبت به آن ها، سادگی و قابل درک بودن آن ها برای ذینفعان، مزایای گزارش های پیش بینی سود هستند. همچنین، پیچیدگی، عدم اطمینان بخشی حسابرسان نسبت به آن ها و رعایت نشدن ثبات رویه و یکنواختی، مهم ترین کاستی های گزارش های تفسیری هستند؛ از طرفی انحرافات زیاد، دستکاری بازار از طریق مدیریت سود و رویکرد محافظه کارانه، مهم ترین کاستی های گزارش های پیش بینی سود هستند. در مجموع، گزارش های تفسیری مدیریت اگر به صورت مطلوب و با کیفیت مناسب ارائه شوند، محتوای اطلاعاتی کاربردی تری را نسبت به گزارش های پیش بینی سود ارائه می کنند.
۵	زیرساخت های لازم	اصلاح شرایط اقتصاد کلان در ایران، الگو گرفتن از کشورهای موفق و ایجاد ثبات در قوانین مالی، توجه به حقوق ذینفعان و پاسخگو بودن مدیران در برابر آنها و توسعه ابزارهای مالی برای رونق بیشتر بازار، زیرساخت های لازم برای بهبود ارائه گزارش های تفسیری هستند.
۶	راهبردها	اعتباربخشی به گزارش های تفسیری توسط حسابرسان مستقل برای بهبود قابلیت اتکای این گزارش ها، در نظر گرفتن جریمه برای انحرافات گزارش ها در دوره های بعد، رعایت یکنواختی و ثبات رویه در تهیه گزارش ها و تجزیه و تحلیل انحرافات گزارش ها در گزارش های دوره بعد، راهبردهای اصلی برای افزایش کیفیت گزارش های تفسیری مدیریت هستند.
۷	دستاوردها	با ایجاد زیرساخت های پیشنهاد شده و به کارگیری راهبردهای ارائه شده توسط صاحب نظران، انتظار می رود اطلاعات مفیدتری به بازار ارائه شده و شفافیت مالی و کیفیت اطلاعات مالی بهبود یابد و در نتیجه تحلیل های دقیق تری از شرکت ها ارائه شده و قابلیت پیش بینی شوندگی در بازار افزایش یابد.

در ادامه با توجه به نتایج نشان داده شده در جدول شماره ۳، به سوالات پژوهش که در قسمت مبانی نظری مطرح شدند، پاسخ داده می شود:

سوال ۱: چه اشکالاتی در وضعیت فعلی ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد؟
اصلی‌ترین اشکال، مبهم بودن مسئولیت پاسخگویی نسبت به اطلاعات افشا شده در گزارش‌های تفسیری مدیریت است. به این معنی که به علت ماهیت اطلاعات کیفی و قابل تفسیری که در این گزارش‌ها منتشر می‌شود، در بسیاری از موارد، کمیت‌های مطلق سر و کار وجود ندارد که بتوان در صورت عدم تحقق، مدیران شرکت‌ها را نسبت به آن‌ها پاسخگو قرار داد. اشکال شناسایی شده دیگر استفاده از این گزارش‌ها در راستای منافع گروه‌های خاصی از ذینفعان است. با توجه به اینکه در حال حاضر نسبت به گزارش‌های تفسیری مدیریت اعتباربخشی نمی‌شود و نظارت معناداری بر روی آن‌ها وجود ندارد، این احتمال وجود دارد که با توجه به تضاد منافع که بین گروه‌های مختلف ذینفعان وجود دارد، تهیه‌کنندگان این گزارش‌ها آن‌ها را در راستای منافع خودشان افشا کنند. اشکال دیگر محتوای ضعیف گزارش‌های تفسیری مدیریت می‌باشد که بیان‌کننده انتشار بی کیفیت این گزارش‌ها و بعضاً رعایت نشدن دستورالعمل‌های مربوط به نحوه تهیه آن‌هاست که علت آن بی‌انگیزگی مدیران شرکت‌ها برای ایجاد شفافیت مالی و همچنین نظارت ضعیف بر روی این گزارش‌ها است.

سوال ۲: چالش‌های اصلی در تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت چه مواردی هستند؟
اولین چالش تضاد منافع ناشران با افشای اطلاعات در گزارش‌های تفسیری مدیریت است. به این معنی که ناشران از بابت افشای اطلاعاتی که در این گزارش‌ها منتشر می‌شود و در معرض بازدید عموم، شرکت‌های رقیب و دیگر ذینفعانی که با شرکت تضاد منافع دارند قرار داده می‌شود، در معرض ریسک هستند. چالش بعدی کیفی بودن بخشی از اطلاعات منتشر شده در گزارش‌های تفسیری مدیریت است. این مسئله درک این گزارش‌ها را برای استفاده‌کنندگان سخت‌تر می‌کند. برای ناشران نیز تهیه چنین اطلاعاتی با توجه به عدم وجود استانداردهای مشخص برای افشا، پیچیده است. چالش دیگر، اطلاعات آینده‌نگر در گزارش‌های تفسیری مدیریت است. افشای چنین اطلاعاتی با توجه به شرایط پرنوسان اقتصادی کشور مشکل بوده و با چالش همراه است.

سوال ۳: مهم‌ترین عوامل اثرگذار در ایجاد اشکالات موجود در وضعیت تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت چه مواردی هستند؟

یکی از مهم‌ترین عوامل، نبود انگیزه در بین ناشران برای ایجاد شفافیت مالی و ارائه گزارش‌های باکیفیت است. عامل مهم دیگر، دیدگاه کوتاه‌مدت مدیران شرکت‌ها می‌باشد که

در نحوه تهیه و ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت نیز اثرگذار بوده و منجر به نبود افق بلندمدت در گزارش‌های شرکت‌ها شده‌است. عامل دیگر، توجه بیشتر ذینفعان بازار سرمایه به اخبار سیاسی منتشر شده و هیجانات در بازار است. این مسئله منجر به کم‌توجهی به اطلاعات تخصصی مالی مانند گزارش‌های تفسیری مدیریت شده‌است و باعث شده از طرف سرمایه‌گذاران هیچ مطالبه‌گری جدی در مجامع شرکت‌ها نسبت به اطلاعات بی‌کیفیت افشا شده در این گزارش‌ها صورت نگیرد. همچنین ساختار دولتی اقتصاد ایران نیز منجر به کاهش پویایی بازار سرمایه و بروز اشکالات در ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت شده‌است.

سوال ۴: مزایا و کاستی‌های گزارش تفسیری و گزارش پیش‌بینی سود چه مواردی هستند؟
رویکرد آینده‌نگر و تحلیلی و محتوای گسترده‌تر اطلاعات گزارش‌های تفسیری مدیریت مزایای اصلی این گزارش‌ها هستند و پیچیدگی و عدم اطمینان بخشی حسابرس نسبت به گزارش‌های تفسیری مدیریت هم کاستی‌های اصلی آن‌ها محسوب می‌شوند. در مقابل، کمی بودن اطلاعات، سادگی و درک بهتر توسط استفاده‌کنندگان و اطمینان بخشی حسابرس نسبت به گزارش‌های پیش‌بینی سود مزایای اصلی این گزارش‌ها معرفی شده‌اند و انحرافات زیاد، رویکرد محافظه کارانه و ارائه نشدن اطلاعاتی درباره اثر رویدادهای موثر بر شرکت‌ها کاستی‌های اصلی گزارش‌های پیش‌بینی سود شناخته شده‌اند.

سوال ۵: زیرساخت‌های لازم برای بهبود ارائه گزارش‌های تفسیری چه مواردی هستند؟
اصلاح شرایط اقتصاد کلان اولین زیرساخت مورد نیاز است. به این معنی که از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان ضرورت دارد اقتصاد به سمت خصوصی‌سازی حرکت کرده و گروه‌های مختلف ذینفعان در بازار سرمایه و تصمیم‌گیری‌های مربوط به آن مشارکت داده شوند و همچنین دخالت‌های دولت در بازار محدود شود. زیرساخت لازم دیگر بازنگری در قوانین مالی است. لازم است در قوانین مالی ثبات ایجاد شود تا سرمایه‌گذاران به قانون‌گذار اعتماد کنند و همچنین برای هدایت نقدینگی به بازار سرمایه و تولید، جذابیت‌هایی در حوزه مالیاتی ایجاد شود و شرکت‌هایی که گزارش‌های تفسیری مدیریت با کیفیتی ارائه می‌کنند مورد تشویق در نرخ‌های مالیاتی قرار گیرند. زیرساخت دیگر توسعه ابزارهای مالی مانند قراردادهای آتی کالا و معاملات دوطرفه است. به علاوه آموزش در خصوص ابزارهای مالی و گزارش‌های تفسیری نیز از دیدگاه صاحب‌نظران مفید به فایده خواهد بود.

سوال ۶: چه راهبردهایی برای افزایش کیفیت گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد؟

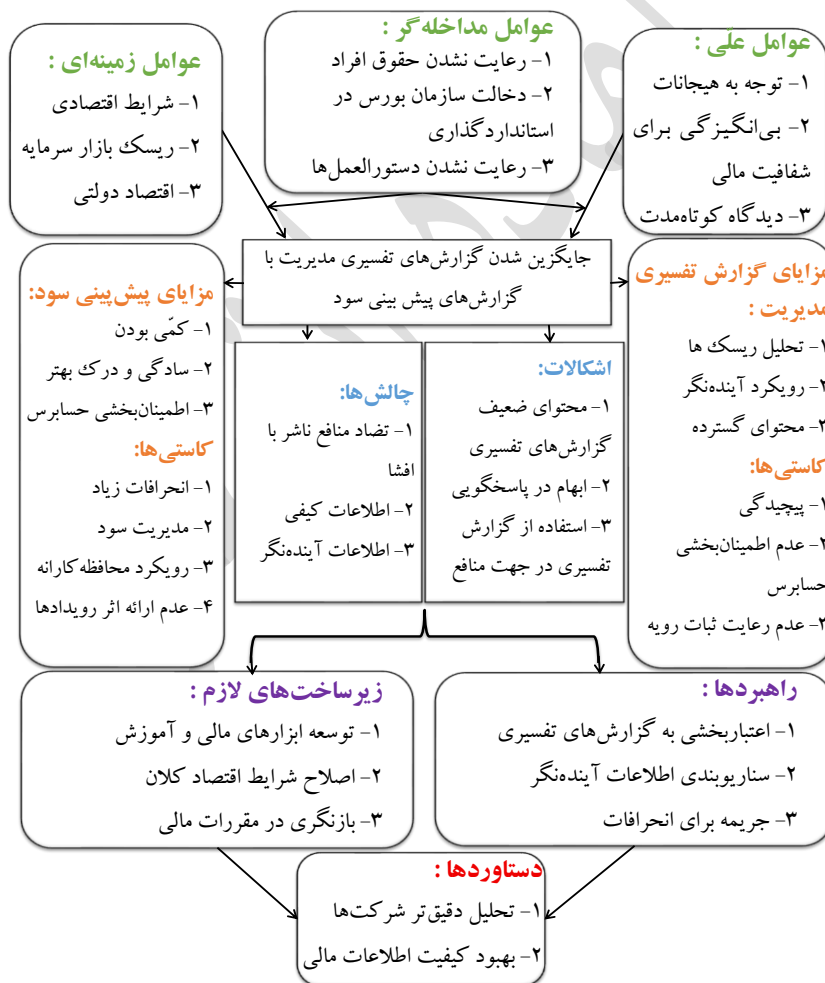
اصلی ترین راهبرد، اعتباربخشی به گزارش های تفسیری مدیریت می باشد. در حال حاضر سازمان بورس وظیفه اعتباربخشی به گزارش های تفسیری مدیریت را به حسابرس مستقل منتقل کرده است اما از آنجایی که بابت رسیدگی به این گزارش ها قرارداد مجزایی با حسابرسان منعقد نمی شود، انگیزه ای برای اظهار نظر نسبت به این گزارش ها وجود ندارد و حسابرس فقط یک بند سلبی بابت انطباق کلی گزارش تفسیری مدیریت با صورت های مالی در گزارش خود می آورد و قید می کند که هیچ اطمینانی نسبت به گزارش تفسیری مدیریت ارائه نمی کند. بنابراین از دیدگاه مصاحبه شوندگان ضرورت دارد که نسبت به گزارش های تفسیری مدیریت توسط فرد یا نهاد مستقلی اعتباربخشی شود تا در صورت وجود انحرافات با اهمیت در این گزارش ها، افراد مربوطه پاسخگو قرار داده شوند. این فرد یا نهاد مستقل که مسئولیت اعتباربخشی نسبت به گزارش های تفسیری مدیریت به او منتقل می شود دچار ریسک خواهد شد و لازم است مطابق با این ریسک حق الزحمه مناسبی نیز برای آن در نظر گرفته شود. راهبرد دیگر سناریو بندی اطلاعات آینده نگر در گزارش های تفسیری مدیریت است. از نظر مصاحبه شوندگان با توجه به شرایط پرنوسان اقتصادی کشور، این اطلاعات باید بر اساس مفروضات مختلف در چند سناریو ارائه شوند تا مشخص شود چه مقدار از انحرافات بابت تغییر در مفروضات بوده است. همچنین پیشنهاد شده است که در بخشی از گزارش تفسیری مدیریت انحرافات گزارش های دوره قبل تجزیه و تحلیل شوند. راهبرد بعدی در نظر گرفتن جریمه برای انحرافات با اهمیت در گزارش های تفسیری مدیریت از طرف نهاد ناظر است تا از این طریق مدیران شرکت ها و کسانی که مسئولیت اعتباربخشی به این گزارش ها را دارند، برای انحرافات پاسخگو قرار داده شوند.

سوال ۷: در صورت به کارگیری راهبردهای ارائه شده، چه دستاوردهایی حاصل خواهد شد؟ از دیدگاه صاحب نظران در صورت به کارگیری راهبردهای پیشنهاد شده و ایجاد زیرساخت ها، گزارش های با کیفیت تری به ذینفعان ارائه می شود، تحلیلگران می توانند تحلیل های دقیق تری از شرکت ها داشته باشند و قدرت پیش بینی شوندگی در بازار سرمایه بهبود خواهد یافت.

در شکل شماره (۱)، مقوله اصلی پژوهش و کدهای گزینشی و محوری مهم و روابط بین آنها نشان داده شده است. عوامل علی شامل توجه به هیجانات در بازار و عوامل زمینه ای شامل شرایط اقتصادی کشور بر مقوله اصلی که جایگزین شدن گزارش های تفسیری با گزارش های پیش بینی سود است و اشکالات اثرگذار هستند. عوامل مداخله گر که به دخالت سازمان بورس

در مباحث استاندارد گذاری و رعایت نشدن دستورالعمل های گزارشگری اشاره دارد، شدت تاثیر گذاری عوامل علی و زمینه ای روی مقوله اصلی را تعیین می کنند. مزایا و کاستی های گزارش های تفسیری مدیریت و پیش بینی سود، در ارتباط با مقوله اصلی پژوهش و در کدهای گزینشی مربوطه بیان شده است. سپس اشکالات در وضعیت موجود گزارشگری و چالش ها در ارائه گزارش تفسیری مشخص شده اند و در کدهای محوری راهبردها و زیرساخت های لازم، راه حل ها برای بهبود شرایط فعلی و رفع اشکالات نشان داده شده و در انتها؛ کد محوری دستاوردها، نتایج حاصل از به کار گیری راهبردها و ایجاد زیرساخت ها را بیان می کند.

شکل (۱). الگوی روابط بین کدهای گزینشی

بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده که در بخش یافته ها ارائه گردید، در حال حاضر اشکالاتی در ارائه اطلاعات مالی مازاد بر صورت های مالی که از سال ۱۳۹۶ در قالب گزارش های تفسیری مدیریت ارائه می شوند، وجود دارد. اصلی ترین این اشکالات عبارت اند از:

(۱) ابهام در پاسخگویی؛ بدین معنا که در حال حاضر کسی بابت انحرافات در پیش بینی ها از وضعیت آینده شرکت و یا تحلیل های نادرست و سیگنال های غلط که از طریق این گزارش ها به بازار و ذینفعان منعکس می شود، پاسخگو نیست؛ چرا که بسیاری از اطلاعات ارائه شده در این گزارش ها تفسیرپذیر هستند و مدیران شرکت ها اعداد و ارقام دقیقی را از بابت نتایج پیش بینی ها و تحلیل های خود در گزارش ارائه نمی کنند.

(۲) استفاده از گزارش تفسیری در راستای منافع خاص؛ این مورد به تهیه و ارائه اطلاعات این گزارش ها در راستای دیدگاه و منافع هیأت مدیره شرکت اشاره دارد. در حال حاضر از آنجایی که نظارت خاصی بر اطلاعات ارائه شده در گزارش های تفسیری مدیریت وجود ندارد و همچنین گسترده بودن اطلاعات این گزارش ها، عملاً مدیریت شرکت از طریق گزارش های تفسیری مدیریت می تواند سیگنال های مدنظر خود را به بازار منعکس کند.

(۳) محتوای ضعیف گزارش های تفسیری مدیریت؛ به این معنی که به دلیل عدم وجود نظارت روی گزارش های تفسیری مدیریت همانند صورت های مالی که مورد بررسی حسابرس مستقل قرار می گیرند، گزارش های تفسیری مدیریت اکثر شرکت ها بدون رعایت چارچوب و ساختار در نظر گرفته شده توسط سازمان بورس و به صورت تکراری و شبیه به هم تهیه و ارائه می شود. و به دلیل عدم توجه به خواسته ها و نیازهای اطلاعاتی ذینفعان و چالش های تهیه کنندگان این گزارش ها و همچنین عدم نظارت قوی توسط نهاد ناظر یا حسابرس مستقل، عملاً اطلاعاتی فراتر از صورت های مالی در این گزارش ها به ذینفعان ارائه نمی شود، در حالی که این گزارش ها با توجه به بررسی های صورت گرفته توسط سازمان بورس، از سال ۱۳۹۶ جایگزین گزارش های پیش بینی سود شده اند و انتظار بر این

است که علاوه بر پیش‌بینی سود در دوره‌های آتی اطلاعات ارزشمند دیگری از تحلیل ریسک‌ها و وضعیت اقتصادی فعلی و آینده شرکت در این گزارش‌ها ارائه گردد. در این راستا راهبردهایی برای رفع اشکالات توسط مصاحبه‌شوندگان ارائه گردید که کاربردی‌ترین راهبردها عبارت‌اند از:

(۱) اعتباربخشی نسبت به گزارش‌های تفسیری مدیریت توسط حسابرس مستقل؛ با توجه به تحلیل نتایج، کاربردی‌ترین راهبرد که پاسخگوی هر سه اشکال مطرح شده در وضعیت گزارشگری موجود می‌باشد، اعتباربخشی نسبت به این گزارش‌ها است. در حال حاضر طبق رهنمود اظهارنظر حسابرس مستقل نسبت به گزارش تفسیری مدیریت که از سال ۱۳۹۶ توسط سازمان بورس منتشر شده است، گزارش‌های تفسیری مدیریت به عنوان سایر اطلاعات در نظر گرفته می‌شوند و مسئولیت حسابرس صرفاً خواندن این گزارش‌ها است و حسابرس مستقل هیچ نوع اطمینانی نسبت به آن‌ها ارائه نمی‌کند. اما با توجه به نتایج بدست آمده در این پژوهش، لازم است به دلیل محتوای اطلاعاتی مهم و بااهمیت گزارش‌های تفسیری مدیریت و همچنین شفافیت مالی پایین در بازار سرمایه ایران، نظارتی بر روی این گزارش‌ها وجود داشته باشد و برای این نظارت حق‌الزحمه مناسبی هم در نظر گرفته شود. مناسب‌ترین گزینه برای بررسی و نظارت روی این گزارش‌ها حسابرس مستقل است. وضعیت اعتباربخشی نسبت به گزارش‌های تفسیری مدیریت در کشورهایی مثل آمریکا، انگلستان و آلمان بدین صورت است:

در ایالات متحده آمریکا، اعتباربخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت به صورت داوطلبانه انجام می‌شود و الزامی نیست. از آنجایی که شرکت‌ها برای ایجاد شفافیت مالی دارای انگیزه هستند و می‌دانند که این شفافیت منجر به جذب بهتر سرمایه‌ها و همچنین کاهش ریسک در ارزیابی‌های مالی سرمایه‌گذاران می‌شود، به صورت داوطلبانه از حسابرسان می‌خواهند تا نسبت به گزارش‌های تفسیری مدیریت آن‌ها اعتباربخشی کنند. استانداردهای حسابرسی آمریکا راهنمایی‌هایی برای بررسی صحت و اعتبار این گزارش‌ها ارائه داده‌اند

که بر ارزیابی ریسک‌های مرتبط و بررسی انطباق با اطلاعات مالی تأکید دارند (هیئت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام، ۲۰۰۳).^۱

در انگلستان، گزارش راهبردی^۲ که مشابه گزارش تفسیری مدیریت است، بخشی الزامی از گزارش سالانه شرکت‌هاست؛ با این حال، اطمینان بخشی خارجی مستقل نسبت به خود گزارش راهبردی الزامی نیست. بر اساس راهنمای فوریه ۲۰۲۶ شورای گزارشگری مالی انگلستان^۳، حسابرس در جریان حسابرسی صورت‌های مالی موظف است اطلاعات مندرج در گزارش راهبردی را از حیث سازگاری با صورت‌های مالی، رعایت الزامات قانونی و وجود تحریف بااهمیت بررسی و در گزارش حسابرس درباره آن گزارش دهد؛ با این حال، دامنه اظهارنظر حسابرس محدود به صورت‌های مالی است و این بررسی به معنای ارائه اطمینان نسبت به گزارش راهبردی نیست (شورای گزارشگری مالی انگلستان، ۲۰۲۶).

در آلمان، گزارش مدیریت^۴ بخشی از اطلاعات مشمول حسابرسی قانونی است و حسابرس مستقل موظف به رسیدگی به آن است. مطابق ماده ۳۱۷، حسابرسی گزارش مدیریت باید مشخص کند که آیا گزارش با صورت‌های مالی و یافته‌های حسابرس سازگار است و آیا در مجموع تصویر صحیحی از وضعیت شرکت ارائه می‌کند یا خیر. این رسیدگی، فرصت‌ها و ریسک‌های ناشی از تحولات آتی را نیز دربرمی‌گیرد. بنابراین، در آلمان حسابرسی گزارش مدیریت و اطلاعات آینده‌نگر افشاشده در آن، الزامی است (قانون تجارت آلمان، ۲۰۲۴، ماده ۳۱۷).

به طور کلی در کشورهای مختلف رویه‌های متفاوتی در رابطه با نحوه اعتباربخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت وجود دارد. اما به هر صورت در اغلب کشورها نسبت به گزارش تفسیری مدیریت اعتباربخشی انجام می‌شود. در آمریکا، اعتباربخشی نسبت به این گزارش‌ها داوطلبانه است، در حالی که در برخی کشورها مثل انگلستان تاحدی اجباری

¹ PCAOB

² Strategic Report

³ Financial Reporting Council – FRC

⁴ Management Report

است و حسابرس باید در سطح رعایت مقررات و انطباق با صورت‌های مالی آن‌ها را بررسی کند. در آلمان هم حسابرسی کلیه اطلاعات افشا شده در این گزارش‌ها الزامی می‌باشد.

(۲) جرمه بابت انحراف در گزارش‌های تفسیری مدیریت؛ از نظر مصاحبه‌شوندگان باید در قبال گزارش‌های تفسیری مدیریت پاسخگویی وجود داشته باشد و مسئولیت پیش‌بینی‌ها و سیگنال‌های نادرست و تحلیل‌های غلط به صورت شفاف توسط نهاد ناظر مشخص شده و برای انحرافات شناسایی شده نسبت به پیش‌بینی‌ها جرمه‌هایی در سطح مدیریت شرکت، مدیران مالی و همچنین بررسی‌کنندگان این گزارش‌ها در نظر گرفته شود.

(۳) سناریوبندی اطلاعات آینده‌نگر در گزارش‌های تفسیری مدیریت؛ با توجه به شرایط اقتصادی فعلی ایران که نوسانات ارزی و ریسک‌های مربوط به سیاست خارجی ایران می‌تواند تأثیرات بااهمیتی روی وضعیت شرکت‌ها داشته باشد، لازم است در تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت، مفروضات در سناریوهای مختلفی از قیمت ارز و رویدادهای سیاسی در نظر گرفته شده و در گزارش نیز افشا شوند تا اطلاعات دقیق‌تری به ذینفعان منعکس شود، همچنین انحرافات گزارش‌های پیش‌بینی شده دوره قبل باید در این دوره تجزیه و تحلیل شوند تا مشخص شود که چه میزان از انحرافات ناشی از ریسک‌های سیستماتیک و تحولات پیش‌بینی نشده کشور و چه میزان ناشی از استراتژی‌ها، سیاست‌ها و عملکرد مدیریت شرکت بوده است. همچنین همانطور که در بخش یافته‌ها مشاهده می‌شود در بین نظرات مصاحبه‌شوندگان، دو دیدگاه متفاوت از بابت جایگزینی گزارش‌های تفسیری مدیریت با گزارش‌های پیش‌بینی سود، مطرح است. با توجه به مزایای گزارش‌های تفسیری مدیریت و نزدیک‌تر بودن ساختار آن به ساختار روز گزارشگری در کشورهای دیگر و همچنین اشکالاتی که در گزارش‌های پیش‌بینی سود وجود داشت از جمله انحرافات زیاد شناسایی شده در این گزارش‌ها که منجر به ایجاد انتظارات واهی در بین سهامداران می‌شد و همچنین قابل تعدیل بودن سود حسابداری از بابت در نظر گرفتن روش‌های مختلف در محاسبه استهلاک، محاسبه سرقفلی و یا محاسبه مخارج تحقیق و

توسعه به عنوان هزینه که در استانداردهای حسابداری هم مجاز شناخته شده است؛ منطقی است که نظر آن دسته از مصاحبه‌شوندگان که گزارش‌های تفسیری مدیریت را برای بازار سرمایه، مفیدتر از گزارش‌های پیش‌بینی سود می‌دانند؛ پذیرفته شود. اما لازم است زیرساخت‌های لازم که در یافته‌ها ارائه شد، پیاده‌سازی شده و همچنین راهبردهای ارائه شده نیز بکار گرفته شوند تا به وضعیتی مطلوب در ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت، بهبود کیفیت اطلاعات مالی و ارزیابی دقیق‌تر وضعیت اقتصادی و ارزش شرکت‌ها در بازار، دست یافته شود. تحقیقات قبلی انجام شده در رابطه با این موضوع به بررسی اشکالات موجود در وضعیت ارائه گزارش‌های تفسیری مدیریت در ایران و همچنین مقایسه مزایا و کاستی‌های این گزارش با گزارش‌های پیش‌بینی سود نپرداخته‌اند. توجه به این مسائل برای اولین بار در ایران، ارائه راهبردهایی متناسب با اشکالات مطرح شده و شرایط محیطی ایران، استفاده از روش گراند تئوری و استفاده از نظرات صاحب‌نظران در حوزه‌های تخصصی مختلف مرتبط با موضوع از ویژگی‌های منحصر به فرد این پژوهش هستند. نتایج این تحقیق می‌تواند به توسعه محتوای علمی و ادبیات نظری در حوزه گزارش‌های تفسیری مدیریت کمک کند. با توجه به راهبردهای اصلی ارائه شده در این پژوهش پیشنهاد می‌گردد که با توجه به اهمیت اعتباربخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، سازمان بورس و اوراق بهادار رهنمود حسابرسی گزارش‌های تفسیری مدیریت را مورد بازنگری قرار دهد؛ چراکه در حال حاضر مسئولیت اعتباربخشی نسبت به این گزارش‌ها به حسابرس مستقل منتقل شده است اما در عمل حسابرسان مستقل هیچگونه اطمینانی را نسبت به این گزارش‌ها ارائه نمی‌کنند. همچنین پیشنهاد می‌گردد سازمان بورس و اوراق بهادار با توجه به شرایط پر نوسان اقتصادی کشور نحوه تهیه گزارش‌های تفسیری مدیریت را نیز مورد بازنگری قرار دهد و شرکت‌ها را ملزم به سناریوبندی اطلاعات آینده‌نگر و تجزیه و تحلیل انحرافات با اهمیت در گزارش‌های دوره‌های بعد نماید. به علاوه پیشنهاد می‌شود که سازمان بورس و اوراق بهادار برای

انحرافات بااهمیت مشاهده شده در گزارش‌های تفسیری مدیریت جریحه‌هایی را برای ناشران در نظر گرفته و شرکت‌ها را نسبت به ارائه گزارش‌های با کیفیت پاسخگو قرار دهد. پژوهش‌های آینده نیز می‌توانند با روش‌های کیفی و از طریق بررسی نظرات صاحب نظران، به نحوه اعتباربخشی به گزارش‌های تفسیری مدیریت، روش‌های مورد استفاده در حسابرسی برای بررسی این گزارش‌ها و ساختار گزارش‌های تفسیری مدیریت در سطح هر صنعت و با توجه به نیازهای استفاده‌کنندگان؛ بپردازند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول: طراحی پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه، تجزیه و تحلیل داده‌ها، تحلیل و تفسیر اطلاعات و نتایج، تهیه پیشنویس مقاله؛ نویسنده دوم و سوم: استاد راهنمای پایان‌نامه، مشارکت در طراحی پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی، کنترل و بازبینی نتایج مقاله؛ نویسنده چهارم: استاد مشاور پایان‌نامه، مشارکت در طراحی پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی، کنترل و بازبینی نتایج مقاله.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حامی مالی

این پژوهش هیچ کمک مالی خاصی از نهادهای تأمین مالی در بخش‌های عمومی تجاری یا غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

سپاسگزاری

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

Reference

- Barron, O. E., Kile, C. O., & O'Keefe, T. B. (1999). MD&A quality as measured by the SEC and analysts' earnings forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 16(1), 75–109. <https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.1999.tb00575.x>
- Birks, M., & Mills, J. (2015). *Grounded theory: A practical guide* (2nd ed.). London: SAGE Publications Ltd. <https://mitpressbookstore.mit.edu>
- Bochkay, K., & Levine, C. B. (2017). Using MD&A to improve earnings forecasts. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 32(4), 508–533. <https://doi.org/10.1177/0148558X17722919>
- Call, A. C., Hribar, P., Skinner, D. J., & Volant, D. (2024). Corporate managers' perspectives on forward-looking guidance: Survey evidence. *Journal of Accounting and Economics*, 78(2–3). <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2024.101731>
- Farasatkah, M. (2019). *Qualitative research methods in social sciences with an emphasis on grounded theory (GTM)* (6th ed.). Tehran: Agah Publishing. (In Persian). <https://idebook.ir>
- Federal Ministry of Justice of Germany. German Commercial Code (Handelsgesetzbuch – HGB), Sections 316–317. <https://www.gesetze-im-internet.de>
- Financial Reporting Council. (2026). *Guidance on the Strategic Report*. <https://media.frc.org.uk>
- Glaser, B. G. (1978). *Theoretical sensitivity: Advances in the methodology of grounded theory*. Mill Valley, CA: Sociology Press. <https://books.google.com>
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago, IL: Aldine. <https://books.google.com>
- Hamm, S., Li, E. X., & Ng, J. (2018). Management forecasts and bad news hoarding: Evidence from stock price crashes. SSRN Working Paper. Available: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2055008>
- Healy, P. M., & Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: A review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1–3), 405–440. Available: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.258514>
- Holton, J. A. (2008). Grounded theory as a general research methodology. *The Grounded Theory Review*, 7(2), 27–45. Retrieved from <https://groundedtheoryreview.org>
- IFRS Foundation. (2010). *Practice statement: Management commentary*. London: IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org>
- International Accounting Standards Board. (2010). *IFRS practice statement: Management commentary*. IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org>
- Iranian Association of Certified Public Accountants. (2017). Auditors' roundtable and management commentary. *Official Accountant*, 40, 6–28. (In Persian). <https://www.iacpa.ir>
- Li, E. X., Wasley, C. E., & Zimmerman, J. L. (201^۴). The disclose or abstain incentive to issue management guidance. *Journal of Law, Finance & Accounting*, 1(1), 187–233. Available: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2437970>
- Malkiyan, E., Ahmadpour, A., Rahmani Nasrabadi, M., & Daryaei, A. (2010). Factors affecting the accuracy of earnings forecasts: Evidence from Tehran Stock

- Exchange. Audit and Accounting Review, 17(3), 25–44. (In Persian).
<https://doi.org/20.1001.1.26458020.1389.17.3.2.8>
- Maristiana, A., Lindrianasari, & Dharma, F. (2020). Investor reaction to earnings announcements moderated by management discussion and analysis (MD&A). In The future opportunities and challenges of business in digital era 4.0, 159–162. Routledge. <https://doi.org/10.1201/9780367853778-42>
- Namazi, M., & Khademi, S. (2023). Designing and empirical testing of a model for determining disclosure items in Iranian management commentary reports. Review of Accounting and Auditing, 30(1), 149–190. (In Persian).
<https://doi.org/20.1001.1.26458020.1402.30.1.6.9>
- Namazi, M., & Khademi, S. (2023). Investigating the usefulness of management commentary: the view of users, preparers, and regulators. Journal of Securities Exchange, 16(64), 107–146. (In Persian).
<https://doi.org/10.22034/jse.2023.12109.2068>
- Palmon, D., Peng, X., & Yezegel, A. (2023). Earnings guidance stoppage and the value of financial analysts' research. Contemporary Accounting Research, 40(4), 2846–2875. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12895>
- Paul, S., & Sharma, P. (2023). Does earnings management affect linguistic features of MD&A disclosures?. Finance Research Letters, 46, 102–484.
<https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103352>
- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). (2003). AT Section 701: Management's Discussion and Analysis. PCAOB. <https://pcaobus.org>
- Seran, A.M.I. (2022). Analysis The Effect of Firm Characteristics on The Completeness of Public Company's Voluntary Disclosure. Journal Cendekia Ilmiah, 1(5), 686–700. <https://doi.org/10.21009/JOBBE.006.1.06>
- Zakeri, H., Salimi, M. J., Bolou, G., & Amiri, M. (2023). Presenting a framework for earnings forecasts reporting in the Iranian capital market. Empirical Studies in Financial Accounting, 20(77), 73–106. (In Persian).
<https://doi.org/10.22054/qjma.2023.71745.2433>
- Zeng, Y., Chan, K.C., Chen, Y., & Lingjie, L. (2022). Do analysts pay attention to managerial sentiment? Evidence from analysts' following decisions and earnings forecasts. Borsa Istanbul Review. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2022.10.008>
- Sayadi, S. (2020). Examining the accuracy of profit forecasts on the stock market. In 4th International Conference on Financial Management, Trade, Banking, Economics and Accounting. (In Persian). <https://civilica.com/doc/1127002/>
- Trueman, B. (1986). Why do managers voluntarily release earnings forecasts?. Journal of Accounting and Economics, 8(1), 53–71. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(86\)90010-8](https://doi.org/10.1016/0165-4101(86)90010-8)
- Yu, Z. (2022). Financial Report Readability and Accounting Conservatism. Journal of Risk and Financial Management, 15, 454.
<https://doi.org/10.3390/jrfm15100454>

پیوست (۱). جدول کدهای شناسایی شده

کد محوری	کد باز	کد شناسایی
ابهام در پاسخگویی	ح-ج-۰۱-۰۱ / ح-ج-۰۷-۱۰	افکلات در وضعیت موجود
استفاده از گزارش تفسیری در راستای منافع خاص	ح-ج-۰۱-۲۵ / ح-ج-۰۱-۰۲	
محتوای ضعیف گزارش های تفسیری مدیریت	ح-ت-۰۱-۲۱ / ح-ج-۰۱-۰۱ / ح-ن-۰۲-۱۷ / ح-ج-۰۲-۲۵ / ح-ج-۰۲-۰۱ / ح-ج-۰۵-۰۴ / ح-ت-۰۵-۲۰ / ح-ج-۰۴-۰۱ / ح-ج-۰۹-۲۴ / ح-ج-۰۷-۰۴ / ح-ج-۰۵-۲۴ / ح-ن-۰۶-۱۳ / ح-ج-۰۵-۰۶ / ح-ت-۰۸-۲۱ / ح-ت-۰۱-۱۴ / ح-ج-۱۵-۲۵ / ح-ج-۰۹-۰۱ / ح-ج-۱۳-۰۴	
اطلاعات آینده نگر	ح-ت-۰۴-۱۴	ک
اطلاعات کیفی	ح-ج-۰۳-۱۰	
تضاد منافع ناشر با افشا	ح-ج-۰۱-۲۴ / ح-ج-۰۲-۲۴ / ح-ج-۰۳-۲۴	
بی انگیزگی برای شفافیت مالی	ح-ن-۰۵-۱۷ / ح-ن-۰۳-۱۵ / ح-ن-۰۴-۱۳ / ح-ج-۰۹-۲۵	ج
توجه ذینفعان به اخبار سیاسی و هیجانات بازار	ح-ن-۰۱-۱۵ / ح-ج-۰۲-۰۷ / ح-ج-۰۲-۲۵ / ح-ج-۰۲-۰۸ / ح-ج-۰۲-۱۲ / ح-ج-۰۴-۰۶ / ح-ج-۰۷-۲۴ / ح-ج-۰۸-۲۵ / ح-ج-۱۰-۲۵ / ح-ج-۱۲-۲۴ / ح-ت-۰۹-۱۶	
دیدگاه کوتاه مدت مدیران	ح-ج-۰۴-۰۲ / ح-ج-۰۸-۱۰	
بی ثباتی در شرایط اقتصادی کشور	ح-ج-۰۱-۰۸ / ح-ت-۰۷-۱۴ / ح-ج-۰۸-۲۴	عوامل زمینه‌ای
ریسک بالای بازار سرمایه نسبت به بازارهای دیگر	ح-ج-۰۴-۰۴ / ح-ن-۰۵-۱۹ / ح-ج-۰۷-۰۸	
ساختار دولتی اقتصاد ایران و شرکت های بورسی	ح-ج-۰۲-۰۲ / ح-ج-۰۲-۲۵ / ح-ت-۰۳-۱۶ / ح-ت-۰۴-۱۶ / ح-ج-۰۴-۰۴ / ح-ج-۰۶-۲۵ / ح-ج-۰۶-۰۶ / ح-ج-۱۱-۲۵ / ح-ج-۰۹-۰۴ / ح-ج-۰۴-۱۲ / ح-ج-۰۶-۰۶	
دخالته سازمان بورس در موارد استاندارد گذاری	ح-ج-۰۵-۲۵ / ح-ن-۰۵-۱۳ / ح-ن-۰۴-۲۳ / ح-ن-۰۸-۰۹ / ح-ج-۰۵-۱۲	عوامل مداخله‌ای
رعایت نشدن دستورالعمل ها	ح-ت-۰۶-۲۱	
عدم رعایت حقوق افراد	ح-ن-۰۴-۱۹	
تحلیل ریسک ها	ح-ن-۰۱-۲۲ / ح-ن-۰۲-۲۲	برای گزارش تفسیری
رویکرد آینده نگر	ح-ت-۰۳-۱۴ / ح-ن-۰۵-۲۳ / ح-ن-۰۶-۲۳ / ح-ج-۰۵-۰۱ / ح-ن-۰۶-۱۹	
محتوای گسترده گزارشات تفسیری	ح-ت-۰۲-۱۶ / ح-ن-۰۲-۰۹ / ح-ت-۰۴-۲۱ / ح-ن-۰۲-۱۵ / ح-ن-۰۷-۲۳ / ح-ن-۰۸-۲۳ / ح-ن-۰۵-۲۲ / ح-ج-۱۱-۲۴ / ح-ج-۰۲-۰۵ / ح-ت-۰۸-۱۴ / ح-ن-۰۷-۱۹	
اطمینان بخشی حسابرس	ح-ج-۰۳-۰۵	برای پیش‌بینی
ساده تر بودن و درک بهتر توسط ذینفعان	ح-ج-۰۶-۱۰ / ح-ج-۰۴-۰۵ / ح-ج-۰۶-۱۸	
کمی بودن	ح-ج-۰۲-۱۰ / ح-ج-۱۱-۰۴	

ادامه پیوست (۱). جدول کدهای شناسایی شده

کد محوری	کد باز
پیشگیری	ح-ج-۱۸-۰۲ / ح-ت-۲۱-۰۷ / ح-ج-۰۴-۱۲
کاهش مسئولیت های افشا	ح-ت-۲۱-۰۵
عدم اطمینان بخشی حسابرس نسبت به آنها	ح-ج-۱۲-۰۳ / ح-ن-۰۹-۰۵
عدم رعایت ثبات روبه و یکنواختی	ح-ج-۰۲-۰۵
انحرافات زیاد	ح-ج-۲۴-۰۴ / ح-ج-۰۱-۰۳ / ح-ج-۰۶-۰۳ / ح-ت-۰۲-۰۲ / ح-ج-۰۸-۰۵
دستکاری بازار و مدیریت سود	ح-ج-۲۴-۱۰ / ح-ت-۱۴-۰۹ / ح-ت-۰۳-۰۳
رویکرد محافظه کارانه	ح-ت-۲۰-۰۶
عدم ارائه اثر رویدادها	ح-ت-۲۰-۰۷
اصلاح شرایط اقتصاد کلان	ح-ت-۱۴-۰۲ / ح-ج-۱۸-۰۵ / ح-ن-۱۹-۰۸
بازنگری در مقررات مالی بر اساس الگوهای موفق دیگر کشورها	ح-ن-۱۹-۰۲ / ح-ت-۱۴-۰۶ / ح-ج-۰۸-۰۳ / ح-ج-۰۸-۰۴ / ح-ج-۰۸-۰۸
توجه به حقوق ذینفعان و پاسخگویی	ح-ن-۱۹-۰۹ / ح-ن-۱۹-۱۰
توسعه ابزارهای مالی، سامانه های گزارشگری و آموزش	ح-ت-۲۰-۰۱ / ح-ت-۱۶-۰۱ / ح-ج-۰۶-۰۱ / ح-ت-۲۰-۰۲ / ح-ن-۱۳-۰۲ / ح-ن-۰۹-۰۳ / ح-ت-۲۰-۰۸
اعتباربخشی به گزارش های تفسیری مدیریت توسط حسابرس	ح-ج-۱۲-۰۱ / ح-ت-۲۱-۰۲ / ح-ج-۱۱-۰۴ / ح-ج-۱۰-۰۵ / ح-ج-۰۲-۰۳ / ح-ج-۰۵-۰۱
جریمه برای انحرافات	ح-ن-۱۷-۰۳ / ح-ن-۱۷-۰۴ / ح-ت-۲۰-۰۳ / ح-ج-۱۸-۰۱ / ح-ت-۱۶-۰۵ / ح-ن-۱۵-۰۶ / ح-ت-۱۶-۰۷ / ح-ت-۱۶-۰۸
رعایت یکنواختی و ثبات روبه در تهیه گزارشات	ح-ن-۰۹-۰۶
ساده سازی گزارش های تفسیری	ح-ن-۲۲-۰۳ / ح-ن-۲۳-۰۱ / ح-ن-۲۳-۰۲ / ح-ج-۱۸-۰۴ / ح-ن-۲۳-۰۳ / ح-ج-۲۴-۰۶ / ح-ن-۲۲-۰۴ / ح-ج-۲۵-۰۷ / ح-ن-۲۲-۰۶ / ح-ج-۱۱-۰۵ / ح-ج-۲۵-۱۴ / ح-ج-۲۴-۱۳
سناریو بندی اطلاعات آینده نگر و تجزیه و تحلیل انحرافات	ح-ج-۱۱-۰۱ / ح-ج-۱۱-۰۲ / ح-ج-۱۸-۰۳
فرهنگ سازی برای ذینفعان اطلاعات و توجه به آنها در استانداردگذاری	ح-ج-۱۰-۰۴ / ح-ن-۱۳-۰۱ / ح-ج-۰۷-۰۳ / ح-ج-۰۷-۰۴ / ح-ت-۱۶-۰۶ / ح-ج-۰۸-۰۶ / ح-ن-۱۵-۰۴ / ح-ت-۱۴-۱۱ / ح-ت-۱۴-۱۲ / ح-ت-۱۴-۱۳ / ح-ج-۰۱-۰۸
کمّی تر شدن گزارش های تفسیری	ح-ج-۰۶-۰۲ / ح-ج-۰۴-۰۲ / ح-ج-۰۴-۰۳ / ح-ت-۲۱-۰۳ / ح-ج-۰۴-۰۸ / ح-ن-۰۹-۰۴ / ح-ن-۰۹-۰۷
مجزا شدن گزارش های دیگر از گزارش تفسیری مدیریت	ح-ت-۱۴-۰۵ / ح-ن-۱۳-۰۳ / ح-ج-۰۱-۰۷
یکی شدن گزارش تفسیری و گزارش فعالیت هیات مدیره	ح-ج-۲۵-۱۲ / ح-ت-۰۳-۰۱ / ح-ج-۲۵-۱۳
بهبود کیفیت اطلاعات مالی	ح-ن-۰۹-۰۱ / ح-ت-۱۴-۰۱ / ح-ن-۱۷-۰۱ / ح-ن-۱۹-۰۳
تحلیل دقیق تر شرکت ها	ح-ن-۱۹-۰۱ / ح-ج-۰۴-۰۱ / ح-ج-۱۱-۰۳
بهبود قدرت پیش بینی شوندگی در بازار سرمایه	ح-ج-۰۷-۰۱